

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

του

ΑΒΡΑΜΙΔΗ ΣΤΑΜΑΤΗ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Θεσσαλονίκη 2020

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η συγγραφή της εργασίας αποτελεί αποτέλεσμα μεγάλης προσπάθειας απόκτησης πληροφοριών και γνώσεων για έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της χώρας μας.

Ευχαριστώ θερμά τον Κοσμήτορα της Σχολής και Καθηγητή μουκ. Νεγκάκη Χρήστο, για τις συμβουλές και την προθυμία του να με βοηθήσει τόσο καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας όσο και κατά τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ευχαριστώ ακόμη, τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Ταχυνάκη Παναγιώτη, και τους καθηγητές κ. Γκίνογλου Δημήτριο, κ. Λαδά Ανέστη, κα. Σαμαρά Αγγελική, κ. Παπαδόπουλο Συμεών, κ. Νούλα Αθανάσιο και κ. Παυλάτο Οδυσσέα για όλες τις γνώσεις που μου έδωσαν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών, καθώς και για τη στήριξή τους.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους και συναδέλφους μου, για την υποστήριξη και κατανόηση που έδειξαν κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας, και, φυσικά τους ανθρώπους που βρίσκονται δίπλα μου σε κάθε βήμα της ζωής μου, τους γονείς μου, Σάκη και Ιωάννα, τις αδερφές μου Δήμητρα και Μαρία, και τον παππού μου Βασίλη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού και η συνεισφορά του στην εγχώρια οικονομία δημιούργησαν την ανάγκη μελέτης τους ξενοδοχειακού κλάδου συνδυαστικά με την εφαρμογή της λογιστικής.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, γίνεται μια προσπάθεια αποτύπωσης των θεσμικών και εννοιολογικών πλαισίων του τουρισμού και της ξενοδοχειακής λογιστικής. Μέσω των λογιστικών ξενοδοχειακών συστημάτων παρουσιάζεται ο τρόπος λειτουργίας των ξενοδοχειακών καταλυμάτων και οι διενέργειες που χρειάζεται να κάνει το λογιστήριό τους. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας κυρίως των ελληνικών ξενοδοχειακών μονάδων μέσω της οποίας παρουσιάζεται η οργάνωσή τους και η λογιστική αντιμετώπιση των υποχρεώσεων και εργασιών τους. Με την ανάλυση των κυρίαρχων φόρων όπου τα ξενοδοχειακά καταλύματα υποχρεούνται να καταβάλλουν στο κράτος, καθώς και την παρουσίαση της σημαντικότητας των Κλαδικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας γίνεται εκτενής αναφορά των υποχρεώσεων της επιχείρησης ως προς το κράτος και τους υπαλλήλους της.

Σκοπός της εργασίας είναι η εξέταση του τρόπου οργάνωσης και αντιμετώπισης των λογιστικών εργασιών και υποχρεώσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες. Η ξενοδοχειακή λογιστική είναι ένας πολύπλοκος κλάδος, καθώς η διαχείριση των ξενοδοχειακών μονάδων έχει ιδιαιτερότητες.

Τα εμπειρικά ερωτήματα που δημιουργήθηκαν αφορούν την κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων της ξενοδοχειακής λογιστικής και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει, και την εύρεση των λογιστικών εργασιών και υποχρεώσεων μιας ξενοδοχειακής μονάδας.

ABSTRACT

The rapid growth of tourism and its contribution to the domestic economy created the need to study the hotel industry in combination with the application of accounting.

In this dissertation, an attempt is made to capture the institutional and conceptual frameworks of tourism and hotel accounting. Through the analysis of the hotel accounting systems, we present the way the hotels operate as well as what their accounting departments need to do.

Special reference is made to the organisation and operation of (primarily) Greek hotels and through this reference, their organisation and their accounting treatment of their obligations and tasks are being presented. By analysing the prevailing taxes that the hotels are obliged to pay to the state and by presenting the importance of sectorial collective agreements, the company's obligations to the state and its employees are being extensively reported.

The purpose of the dissertation is to examine how to organize and deal with accounting tasks and obligations in hotel units. Hotel accounting is a complex industry since the management of hotel units has peculiarities.

The empirical questions that were raised concern the understanding of the peculiarities of accounting in hotels and the problems it faces as well as the discovery of accounting work and obligations that the hotels have.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Σκοπός Εργασίας.....	2
1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα	2
1.4 Δομή Εργασίας.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.....	4
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ.....	7
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV.....	8
ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	8
4.1 Θεσμικό και Εννοιολογικό Πλαίσιο Τουρισμού	8
4.1.1 Κατηγορίες Διάκρισης Τουρισμού	9
4.1.2 Τουριστικές Επιχειρήσεις.....	10
4.1.3 Τουριστικά Καταλύματα	12
4.2 Θεσμικό και Εννοιολογικό Πλαίσιο Ξενοδοχειακής Λογιστικής.....	15
4.2.1 Σημασία και Ρόλος Ξενοδοχειακής Λογιστικής	15
4.2.2 Ξενοδοχειακές Λογιστικές Αρχές	16
4.2.3 Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.ΓΛΣ).....	18
4.3 Διαδικασίες Σύστασης Ξενοδοχειακής Μονάδας.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V.....	20
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	20
5.1 MAIN COURANTE	21
5.1.1 Μορφές Συστημάτων Μ.Σ.	22
5.1.2 Γραμμογράφηση Μ.Σ.....	23
5.1.3 Τηρούμενα βιβλία.....	24
5.1.4 Εκδιδόμενα Παραστατικά.....	25
5.1.5 Ημερήσια βιβλία.....	27
5.1.6 Διαδικασίες κλεισίματος της MainCourante	29
5.2 Αμερικάνικο Λογιστικό Σύστημα	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI.....	31
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ.....	31

6.1	Κατηγορίες Φόρων	32
6.2	Φόροι που Πληρώνουν πάσης φύσεως Επιχειρήσεις	34
6.2.1	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α)	36
6.3	Φόροι που Πλήττουν Οικονομικά τις Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII.....		39
ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ.....		39
7.1	Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Σ.Σ.Ε.)	39
7.1.1	Προυποθέσεις Καταρτίσεως Σ.Σ.Ε.	40
7.1.2	Είδη Σ.Σ.Ε.....	41
7.1.3	Περιεχόμενο Σ.Σ.Ε.	43
7.1.4	Λήξη Ισχύος Σ.Σ.Ε.	45
7.2	Προσλήψεις, Ωράριο Εργασίας, και Μισθοδοσία.....	46
7.2.1	Προσλήψεις Μισθωτών	46
7.2.2	Κατηγορίες Μισθωτών.....	49
7.2.3	ΩΡΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	50
7.2.4	Μισθοδοσία	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII.....		56
ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ		56
8.1	Μέθοδος Ανάκτησης Δεδομένων	56
8.1.1	Περιορισμοί	57
8.1.2	Αξιολόγηση	58
8.2	Ηθική Προσέγγιση	58
8.3	Ανάλυση Δειγματολογικής Έρευνας	59
8.4	Ερμηνεία των Ευρημάτων	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ.....		67
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ -ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ		67
9.1	Συμπεράσματα.....	67
9.2	Περιορισμοί	68
9.3	Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		iv
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....		vii
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ		ix
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ		x

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή

Η ιστορική εξέλιξη του ξενοδοχειακού κλάδου αρχίζει με πανδοχεία, καταλύματα και στη συνέχεια ανεπτυγμένες ξενοδοχειακές μονάδες. Η ραγδαία ανάπτυξη του αριθμού των ταξιδιωτών συνέβαλε στη δημιουργία της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, η οποία με τη σειρά της εξελίχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους τομείς εσόδων της χώρας μας. Η ξενοδοχειακή λογιστική δημιουργήθηκε από την ανάγκη αντιμετώπισης της ξενοδοχειακής βιομηχανίας. Στην περίπτωση που τα τουριστικά καταλύματα, και οι ξενοδοχειακές μονάδες είχαν την ίδια νομική υπόσταση με τις άλλες επιχειρήσεις, η λογιστική τους αντιμετώπιση δεν θα αναδείκνυε τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει η ξενοδοχειακή δραστηριότητα και την πολυπλοκότητα της λογιστικής της αντιμετώπισης (Καραχοντζίτης & Σαρλής, 1989).

Όπως χαρακτηριστικά έχει αναφερθεί, το πρόβλημα εσωτερικού ελέγχου είναι περισσότερο προφανές σε συγκεκριμένους επιχειρηματικούς τομείς, όπως είναι ο κλάδος των ξενοδοχείων. Ο Gray (1996) υποστηρίζει πως τα προβλήματα εσωτερικού ελέγχου της ξενοδοχειακής βιομηχανίας δημιουργούνται λόγω του χαμηλού επιπέδου ποιότητας των υπηρεσιών και αναφέρει πως καμία εταιρεία δεν μπορεί να περιμένει να εξασφαλίσει την συνέχεια χωρίς επαρκείς επενδύσεις στους εσωτερικούς ελέγχους. Τα ξενοδοχεία παράγουν έσοδα από διάφορες δραστηριότητες όπως είναι τα φαγητά και τα ποτά, οι αίθουσες ψυχαγωγίας, οι εγκαταστάσεις spa κ.α. Υπάρχει λοιπόν επιτακτική ανάγκη ύπαρξης μιας αποτελεσματικής μεθόδου διαχείρισης που να ελέγχει και να παρακολουθεί τα έσοδα κάθε πηγής εσόδων έτσι ώστε να ελέγχονται όλες οι λειτουργίες των ξενοδοχειακών μονάδων και να διατηρούν την ποιότητα των υπηρεσιών.

Υπάρχει επίσης επιτακτική ανάγκη γνώσεως των λογιστικών δραστηριοτήτων, η φύση των οποίων καθορίζουν το μέλλον της ξενοδοχειακής μονάδας στη χώρα μας. Από νομικής πλευράς πρέπει να τηρούνται οι όροι των συμβάσεων εργασίας, οι υποχρεώσεις της

επιχείρησης προς τους υπαλλήλους της, καθώς και οι υποχρεώσεις της προς το κράτος. Η πολυπλοκότητα αυτών των δραστηριοτήτων έγκειται στην μη έγκυρη ή ακόμη και λανθασμένη ενημέρωση του λογιστή και της ίδιας της επιχείρησης. Η λογιστική αντιμετώπιση αυτών των δραστηριοτήτων αποτελεί το πολυπλοκότερο λογιστικό ζήτημα, καθώς υπάρχει συνεχής αλλαγή των Υπουργικών αποφάσεων.

Όπως χαρακτηριστικά έχει αναφερθεί από τους Harris&Brown (1998), η ξενοδοχειακή λογιστική καλείται να βρει τρόπους αντιμετώπισης των αδυναμιών των ξενοδοχειακών μονάδων με ακριβές και γρήγορο τρόπο, οφείλει να παρουσιάζει τα αποτελέσματα που θα ζητηθούν, και να διασφαλίσει από νομικής πλευράς τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

1.2 Σκοπός Εργασίας

Σκοπός της διπλωματικής έρευνας είναι η εξέταση του τρόπου οργάνωσης και αντιμετώπισης των λογιστικών εργασιών και υποχρεώσεων στις Ξενοδοχειακές Μονάδες. Η κατανόηση της πολυπλοκότητας της Ξενοδοχειακής Λογιστικής έχει απώτερο σκοπό την ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων της και την εξεύρεση μιας αποτελεσματικής μεθόδου διαχείρισης.

1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Η τουριστική βιομηχανία είναι, χωρίς αμφιβολία, βασικός πυλώνας της εγχώριας οικονομίας, γεγονός που την καθιστά πεδίο έρευνας πολλών ερευνητών. Τα τελευταία χρόνια γίνονται όλο και πιο εντατικές προσπάθειες τόσο από τον χρηματοοικονομικό όσο και από τον λογιστικό κόσμο ανάλυσης και κατανόησης του ξενοδοχειακού τομέα με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του.

Παρατηρώντας την εξέλιξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, πολλά ερευνητικά ζητήματα προκύπτουν, αλλά όλα επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

- ✚ Ποιες είναι οι ιδιαιτερότητες της Ξενοδοχειακής Λογιστικής και ποια προβλήματα αντιμετωπίζει.
- ✚ Ποιες είναι οι λογιστικές εργασίες και υποχρεώσεις μιας Ξενοδοχειακής Μονάδας.

1.4 Δομή Εργασίας

Η διπλωματική εργασία αποτελείται από εννέα κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η εισαγωγή του θέματος, ο σκοπός της μελέτης, τα ερευνητικά ερωτήματα και η δομή της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση του θέματος με αναφορές σε μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί κατά το παρελθόν στον εγχώριο και διεθνή κόσμο σχετικά με την ξενοδοχειακή λογιστική.

Στο τρίτο κεφάλαιο διευκρινίζεται μεθοδολογία της έρευνας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο του τουρισμού σε συνδυασμό με την ξενοδοχειακή λογιστική, το Ελληνικό λογιστικό σχέδιο, καθώς και η διαδικασία σύστασης μιας ξενοδοχειακής μονάδας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Αναλύεται το διαδεδομένο στη χώρα μας πληροφοριακό σύστημα MainCourante, καθώς και το αμερικάνικο λογιστικό σύστημα (Usali). Μέσω αυτών των παρουσιάσεων γίνεται αναφορά στις καθημερινές εργασίες των ξενοδοχειακών μονάδων και στον τρόπο οργάνωσής τους.

Στο έκτο κεφάλαιο αναφέρονται οι κατηγορίες των φόρων, ο τρόπος υπολογισμού τους, ενώ γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στον Φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.).

Το έβδομο κεφάλαιο αφορά τις συμβάσεις εργασίας των υπαλλήλων μιας ξενοδοχειακής επιχείρησης. Γίνεται αναφορά στο περιεχόμενό τους, στις προσλήψεις μισθωτών, τη μισθοδοσία και τα ωράρια εργασίας των ξενοδοχοϋπαλλήλων.

Στο όγδοο κεφάλαιο παρουσιάζεται η δειγματολογική έρευνα μέσω ερωτηματολογίου και, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία της ποσοτικής μεθόδου, γίνεται η ανάλυση, παρουσίαση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Στο ένατο κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση των περιορισμών που υπήρξαν στην εκπόνηση της εργασίας, του συμπεράσματος και προτείνονται θέματα για μελλοντική έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η επιτακτική ανάγκη βελτίωσης της ξενοδοχειακής λογιστικής λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης του ξενοδοχειακού κλάδου οδήγησε στην προσπάθεια ανάλυσης και κατανόησής της.

Οι HesfordandPotter (2010) μελετώντας το βαθμό της λογιστικής έρευνας που έχει πραγματοποιηθεί προέβησαν στην ανασκόπηση των σχετικών ερευνητικών άρθρων που δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό CornellQuarterly και τον διαχωρισμό τους σε άρθρα, τα οποία συνέβαλαν θετικά στην εξέλιξη της λογιστικής έρευνας, και σε άρθρα καθαρά περιγραφικού χαρακτήρα. Τα αποτελέσματα της έρευνάς τους έδειξαν ότι στα πλαίσια της διεθνούς βιβλιογραφίας έχουν μελετηθεί η χρήση του ενιαίου συστήματος λογιστικών λογαριασμών, η διαχείριση του κόστους και τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου. Ανεξαρτήτως της συνοχής που προσφέρει το ενιαίο σύστημα λογαριασμών, περιορίζει την ικανότητα του διοικητικού στελέχους της ξενοδοχειακής μονάδας να αντιστοιχίσει τα έξοδα με τα έσοδα ανά τμήμα, ενώ η σύνταξη του προϋπολογισμού αποτελεί ζήτημα ιδιαίτερης δυσκολίας. Έπειτα, οι Paivaetal. (2016), πραγματοποίησαν ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας ως προς τη μελέτη της ξενοδοχειακής λογιστικής και κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η

περιβαλλοντική, και η χρηματοοικονομική λογιστική μελέτη είναι περιορισμένες. Οι μελέτες επικεντρώθηκαν στην κοστολόγηση και τη διοικητική λογιστική, γεγονός που αντιτίθεται στο συμπέρασμα των Pavlatos and Paggios (2007-9) σχετικά με τον μικρό αριθμό ερευνά στον τομέα της διοικητικής ξενοδοχειακής λογιστικής.

Με αφορμή τη συγκεκριμένη διαπίστωση, οι Pavlatos and Paggios (2007-9) δημοσίευσαν την εμπειρική τους μελέτη από 85 ξενοδοχεία που δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο, αναλύοντάς τα με τις μεθόδους της αναλυτικής λογιστικής. Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν πως οι περισσότερες ελληνικές ξενοδοχειακές μονάδες εξακολουθούν να χρησιμοποιούν παραδοσιακές πρακτικές διοικητικής λογιστικής ανεξαρτήτως της ύπαρξης ικανοποιητικού βαθμού υιοθέτησης ανεπτυγμένων πρακτικών, όπως οι τεχνικές κοστολόγησης βάσει δραστηριοτήτων και η συγκριτική αξιολόγηση.

Οι Urquidí and Ripoll (2013) εξηγούν τις ιδέες μέσω των οποίων αναπτύχθηκε η γενική και αναλυτική λογιστική που εφαρμόζεται στα ξενοδοχεία παρουσιάζοντας τους περιορισμούς των παραδοσιακών συστημάτων και την ανάγκη εκσυγχρονισμού τους. Μελετώντας την περίπτωση πέντε ξενοδοχειακών μονάδων, συλλέγοντας δεδομένα μέσω συνεντεύξεων και ανάλυσης εγγράφων, έδειξαν τον τρόπο δημιουργίας μιας αρμονικής μίξης της εφαρμογής και πρακτικής, της διοίκησης, του περιβάλλοντος και του μεγέθους της ξενοδοχειακής λογιστικής.

Οι Karagiorgos, et al (2010) παρουσίασαν τη σημασία του εσωτερικού ελέγχου στις ελληνικές ξενοδοχειακές μονάδες σημειώνοντας πως η επιτυχία των ελληνικών ξενοδοχειακών μονάδων εξαρτάται από τη σωστή και αποτελεσματική λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Οι Lawrence et al. (2015), υπό το πρίσμα της αυξανόμενης σημασίας των λειτουργιών του εσωτερικού ελέγχου και των περιορισμένων αρχειακών στοιχείων αναφορικά με την ποιότητά του, εξέτασαν ένα διαδραστικό μοντέλο ποιότητας εσωτερικού ελέγχου με σκοπό την κατανόηση των παραγόντων της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου ως παράγοντα της χρηματοοικονομικής αναφοράς. Τα αποτελέσματα της μελέτης τους δείχνουν πως το αποτέλεσμα της ικανότητας εσωτερικού ελέγχου στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης έγκειται στην ανεξαρτησία του εσωτερικού ελεγκτή.

Οι Harris and Brander Brown (1998) κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η αρμονική συνεργασία των στελεχών μιας ξενοδοχειακής μονάδας έχει συνέπεια την πρόοδο της επιχείρησης. Η διοικητική λογιστική των ξενοδοχειακών μονάδων αποτέλεσε αντικείμενο έρευνας και των Santos et al. (2013), οι οποίοι, μέσω της μελέτης της Πορτογαλικής ξενοδοχειακής αγοράς,

προσπάθησαν να εντοπίσουν τις πρακτικές διοικητικής λογιστικής που εφαρμόζονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεως, καθώς και την αποτελεσματικότητά τους. Τα αποτελέσματα της έρευνάς τους έδειξαν ότι η διοικητική λογιστική είναι απαραίτητη για τη λήψη αποφάσεων και τη σύνταξη προϋπολογισμών, και παρέχει στα στελέχη των Πορτογαλικών ξενοδοχειακών μονάδων επαρκή πληροφόρηση.

Οι MiaandPatiar (2001) είχαν μελετήσει τη χρήση των συστημάτων της διοικητικής λογιστικής από διοικητικά στελέχη ξενοδοχείων πολυτελείας και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς τους τα συστήματα διοικητικής λογιστικής χρησιμοποιούνται τόσο στη λήψη βραχυπρόθεσμων όσο και μακροπρόθεσμων αποφάσεων. Όμως, με μία πιο ενδελεχή μελέτη, εντοπίζονται διαφορές ως προς τον τρόπο χρήσης των συστημάτων και ως προς την ικανοποίηση που αντλεί μεταξύ των γενικών διευθυντών ενός πολυτελούς ξενοδοχείου και των διευθυντών των τμημάτων. Οι πρώτοι εμφανίζονται πιο ικανοποιημένοι από την άμεση χρήση του λογιστικού συστήματος.

Οι Chan&Wong (2007) χρησιμοποιώντας τη μέθοδο των ομαδικών συνεντεύξεων στο εργατικό δυναμικό ξενοδοχείων της Κίνας συμπέραναν πως οι οικονομικές μέθοδοι δεν καλύπτουν τα ευρήματα που προκύπτουν από τις λογιστικές μεθόδους και μέχρι στιγμής εννέα λογιστικοί μέθοδοι εμφανίζονται ανεπαρκώς στις καταστάσεις. Ο Mndzedele (2013) εξέτασε τη χρήση των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων στον εσωτερικό έλεγχο των ξενοδοχειακών μονάδων. Μέσω μιας περιγραφικής και ποσοτικής μεθοδολογικής προσέγγισης, με τη διανομή ερωτηματολογίου σε στελέχη τριάντα έξι ξενοδοχείων στην περιοχή ZulwiniValley, προέκυψε ότι η χρήση των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων κατά τον εσωτερικό έλεγχο συμβάλει στην αποτελεσματικότητα του κόστους και την ακρίβεια, ενώ στο περιβάλλον των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων, η ποιότητα της προσαρμογής του εσωτερικού ελέγχου επηρεάζει τη διαχείρισή του.

Δεδομένων των πλεονεκτημάτων της χρήσης λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων στη διαχείριση των ξενοδοχειακών μονάδων και μονάδων εστιατορίων, οι Tariganetal. (2015) μελέτησαν το βαθμό στον οποίο υφίσταται θετική σχέση μεταξύ της έντασης του ανταγωνισμού, του βαθμού εκμάθησης, του μεγέθους της επιχείρησης και της χρήσης λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, που δόθηκε σε 190 διοικητικά στελέχη ξενοδοχείων και εστιατορίων, έδειξαν πως υφίσταται μια θετική σχέση μεταξύ της έντασης του ανταγωνισμού, αλλά και του βαθμού εκμάθησης και της χρήσης λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων.

Οι Dittmanetal (2008), χρησιμοποίησαν την είδη υπάρχουσα βιβλιογραφία της διοικητικής λογιστικής που εφαρμόζεται στον ξενοδοχειακό κλάδο. Δεδομένου ότι ο ξενοδοχειακός κλάδος αποτελεί μεγάλο κομμάτι της παγκόσμιας οικονομίας, παρουσιάζουν μια μικρή εικόνα επιστημονικών ερευνών στη ξενοδοχειακή λογιστική και προτείνουν ερευνητικές προτάσεις.

Αναμφισβήτητα, έχουν σημειωθεί σημαντικές προσπάθειες ανάλυσης και κατανόησης του ξενοδοχειακού κλάδου. Η ανάγκη για βελτίωση της λογιστικής στον κλάδο αυτό, λόγω της μεγάλης του συνεισφοράς του στην οικονομία, έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον πολλών μελετητών ανά τον κόσμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος έρευνας. Η ποσοτική μεθοδολογία είναι πολύ διαδεδομένη τόσο στον επιστημονικό όσο και στον ερευνητικό χώρο, καθώς μας βοηθά να αναπτύξουμε θεωρίες και συμπεράσματα για τα υπό διερεύνηση φαινόμενα, τα φαινόμενα για τα οποία δε διαθέτουμε επαρκή γνώση. Ένα τέτοιο φαινόμενο αποτελεί και ο ξενοδοχειακός κλάδος στην Ελλάδα.

Παρατηρώντας την εξέλιξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, τη μεγάλη ενασχόληση των Ελλήνων με τον τομέα αυτό και γνωρίζοντας τη σημαντική συμβολή της στην οικονομία της χώρας μας πιστεύεται πως υπάρχει επαρκής γνώση των ξενοδοχειακών ζητημάτων. Η μελέτη της βιβλιογραφικής επισκόπησης δείχνει πως πολλές προσπάθειες έχουν γίνει με σκοπό της κατανόηση φαινομένων της ξενοδοχειακής λογιστικής διεθνώς, ελάχιστες όμως στην Ελλάδα.

Η δομή της εργασίας έγινε σύμφωνα με τα στάδια της ποσοτικής έρευνας. Αρχικά προσδιορίστηκε ο σκοπός, οι στόχοι και τα ερωτήματα της μελέτης της λογιστικής αντιμετώπισης ξενοδοχειακών μονάδων, έπειτα παρουσιάστηκε η βιβλιογραφική

επισκόπηση και η επεξεργασία των θεωρητικών προσεγγίσεων. Ακολουθεί ανάλυση των δεδομένων ενός ερωτηματολογίου, που δόθηκε σε ιδιοκτήτες ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στη χώρα μας. Η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την εύρεση των απαντήσεων στα ερωτήματα είναι ποσοτική και ανταποκρίνεται σε σκοπούς συλλογής και ανάλυσης αποτελεσμάτων. Χρησιμοποιήθηκε μια συμπερασματική θεωρητική μέθοδος, μέσω της οποίας διατυπώνονται οι ερωτήσεις που απορρέουν από τη βιβλιογραφία και προσπαθούν να απαντηθούν μέσω της ανάλυσης των απαντήσεων του ερωτηματολογίου. Τα ερευνητικά συμπεράσματα προκύπτουν έπειτα από την ανάλυση του ερωτηματολογίου και τη σύγκρισή τους με τα δεδομένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

4.1 Θεσμικό Και Εννοιολογικό Πλαίσιο Τουρισμού

Ο μεγάλος αριθμός των διαφόρων ορισμών σχετικά με τον τουρισμό αποδεικνύει την πολυπλοκότητά του φαινομένου.

Οι Hunziker και Krapf (1941) χαρακτήρισαν τον τουρισμό ως ένα σύνολο φαινομένων που δημιουργούνται από τη διαμονή μη μόνιμων κατοίκων σε έναν προορισμό, ενώ οι Gooroochurn & Sinclair (2005) προσεγγίζει τον τουρισμό σαν κατανάλωση και τον χαρακτηρίζει ως το φαινόμενο κατά το οποίο μετατοπίζεται η αγοραστική δύναμη.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (ΠΟΤ-UNWTO) παραθέτει τον παρακάτω ορισμό: <<Ο τουρισμός περιλαμβάνει τις δραστηριότητες των ανθρώπων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε προορισμούς και περιοχές άλλες εκτός από αυτές που αποτελούν το συνηθισμένο περιβάλλον τους (π.χ. τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους) και για χρονικό διάστημα που δεν ξεπερνά τον ένα χρόνο, με σκοπό την αναψυχή, την ικανοποίηση των επαγγελματικών τους αναγκών κ.α.>>

Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως από τη δεκαετία του '80 και '90 κυριαρχεί ο όρος <<ιδιωτική κατανάλωση>>, γεγονός που αποδεικνύεται μέσω της καταγραφής των εθνικών Λογαριασμών, τον Ο.Ο.Σ.Α., των πινάκων Εισροών -Εκροών από τον Π.Ο.Τ., καθώς και το Eurostat. Γίνεται λοιπόν έμφαση στην οικονομική διάσταση του τουρισμού και κατά συνέπεια στην ανάγκη οργάνωσης και συντόνισης των δραστηριοτήτων του.

Λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης της τουριστικής βιομηχανίας η ελληνική νομοθεσία θεσμοθέτησε τον τουρισμό και τα επαγγέλματα που στηρίζονται σε αυτόν και το 1993, με το Νόμο 2160 (ΦΕΚ 118Α') ορίστηκαν οι προδιαγραφές για την ξενοδοχειακή επιχειρηματικότητα.

4.1.1 Κατηγορίες Διάκρισης Τουρισμού

Ο τουρισμός διαχωρίζεται βάση του τόπου προέλευσης των τουριστών, του σκοπού του ταξιδιού, της χρονικής διάρκειας αυτού, καθώς και της κινητικότητας του τουρίστα.

Συγκεκριμένα, ο τουρισμός διακρίνεται σε διεθνή και εγχώριο, ανάλογα με τον τόπο προέλευσης του τουρίστα. Αντίθετα με τον διεθνή τουρισμό όπου πραγματοποιείται σε χώρα άλλη της μόνιμης κατοικίας, ο εγχώριος αφορά την δραστηριότητά του εντός της χώρας μόνιμης κατοικίας του. Ο διεθνής τουρισμός διαχωρίζεται σε εισερχόμενο, καθώς και εξερχόμενο τουρισμό, όπου ο εξερχόμενος αφορά τους κατοίκους μίας χώρας που ταξιδεύουν εκτός της χώρας μόνιμης κατοικίας τους, ενώ ο εισερχόμενος αναφέρεται στους μη μόνιμους κατοίκους της περιοχής που ταξιδεύουν σε μία άλλη χώρα υποδοχής.

Ο εσωτερικό τουρισμός μπορεί να διαχωριστεί σε εισερχόμενο και εθνικό τουρισμό ανάλογα με την προέλευση των τουριστών όπως και στις προηγούμενες κατηγορίες. Ο εσωτερικός τουρισμός που περιλαμβάνει τον εγχώριο και τον εισερχόμενο τουρισμό, ενώ ο εθνικός τουρισμός περιλαμβάνει τον εγχώριο και τον εξερχόμενο τουρισμό.

Ο τουρισμός μπορεί επίσης να είναι είτε συνεχής είτε εποχιακός θέτοντας κριτήριο τη χρονική διάρκεια των τουριστικών δραστηριοτήτων. Ο εποχιακός τουρισμός χαρακτηρίζει ως επί το πλείστον περιοχές που έχουν μεγάλη κινητικότητα την περίοδο του καλοκαιριού. Η παραμονή του τουρίστα σε ένα μέρος, καθώς και η κινητικότητά του καθορίζουν το αν υπάρχει στατικός ή κινητικός τουρισμός.

Εν κατακλείδι, ο σκοπός του ταξιδιού ταξινομεί περαιτέρω τα είδη τουρισμού. Ο γενικός τουρισμός και οι ειδικές μορφές του, όπως είναι ο επαγγελματικός και ο συνεδριακός τουρισμός, αποτελούν τις δύο κυριότερες κατηγορίες τουρισμού.

4.1.2 Τουριστικές Επιχειρήσεις

Οι Τουριστικές Επιχειρήσεις διαχωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με τους στόχους που θέτει η κάθε επιχείρηση, τον φορέα της επιχείρησης, καθώς και τις επιθυμίες που καλύπτουν. Πιο συγκεκριμένα οι Τουριστικές επιχειρήσεις κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Ανάλογα με τους στόχους της επιχείρησης

Οι τουριστικές επιχειρήσεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε κερδοσκοπικές και μη κερδοσκοπικές ανάλογα με τους θεμελιώδης στόχους σύστασής τους. Κύριο στόχο των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων αποτελεί η μεγιστοποίηση των κερδών μέσω της παραγωγικής τους δυνατότητας, σε αντίθεση με τις μη κερδοσκοπικές που έχουν σκοπό τη δημιουργία κερδών, αλλά για να καλύπτουν τις λειτουργικές τους δαπάνες.

➤ Ανάλογα με τον φορέα της επιχείρησης

Όταν ο φορέας είναι το κράτος ή η τοπική αυτοδιοίκηση, τότε οι επιχειρήσεις ονομάζονται δημόσιες τουριστικές και έχουν ως πρωταρχικό στόχο την κάλυψη των τουριστικών αναγκών και όχι το κέρδος γι' αυτό είναι και μη κερδοσκοπικές. Όταν ιδιώτης ή εταιρείες ιδιωτικού δικαίου αποτελούν τον φορέα, η επιχείρηση ονομάζεται ιδιωτική τουριστική και σκοπός της είναι η μεγιστοποίηση των κερδών. Στην περίπτωση που υπάρχει συνδυασμός ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, τότε ονομάζονται μικτές επιχειρήσεις και συνδυάζουν τους στόχους και σκοπούς των δύο προαναφερθέντων τουριστικών επιχειρήσεων.

Οι τουριστικές επιχειρήσεις έχουν είτε τη μορφή της ατομικής επιχείρησης είτε τη μορφή εταιρείας. Στην ατομική επιχείρηση, ο ιδιοκτήτης αυτής είναι ελεύθερος και υπεύθυνος των αποφάσεών, σε αντίθεση με τις εταιρικές μορφές που απαιτείται συναίνεση όλων των ατόμων και η λογιστική τους αντιμετώπιση είναι πιο σύνθετη. Συγκεκριμένα, στις εταιρικές μορφές, Ο.Ε., Ε.Ε., Ι.Κ.Ε., Ε.Π.Ε. και Α.Ε η λήψη αποφάσεων είναι πιο σύνθετη μιας και υπάρχουν και άλλοι εταίροι, οι οποίοι πρέπει να είτε σε ομοφωνία είτε σε πλειοψηφική ομοφωνία. Αξίζει να σημειωθεί πως υπάρχουν εταιρίες με μονοπρόσωπη μορφή όπως οι μονοπρόσωπες Ι.Κ.Ε. και οι μονοπρόσωπες Ε.Π.Ε., στις οποίες ο διαχειριστής τους είναι ο μοναδικός εταίρος.

➤ Ανάλογα με τις επιθυμίες που καλύπτουν

Οι τουριστικές επιχειρήσεις που καλύπτουν τις ανάγκες των τουριστών για να μεταβιβαστούν από την χώρα προέλευσης στον τουριστικό προορισμό καθώς και τις ανάγκες μεταφοράς εντός αυτού χαρακτηρίζονται επιχειρήσεις τουριστικής μεταφοράς. Οι τουριστικές επιχειρήσεις που σκοπό έχουν την παραμονή στον τουριστικό προορισμό και κάλυψη των αναγκών του τουρίστα αναφέρονται ως επιχειρήσεις τουριστικής στέγασης. Ακόμη, οι επιχειρήσεις των οποίων η δράση αφορά την κάλυψη αναγκών διατροφής του επισκέπτη κατά την μετακίνηση αλλά και κατά την διάρκεια διαμονής κατατάσσονται στις επιχειρήσεις τουριστικής εστίασης.

Επιχειρήσεις τουριστικής ψυχαγωγίας υφίστανται οι επιχειρήσεις που καλύπτουν τις επιθυμίες του τουρίστα καθ' όλη την διάρκεια διαμονής, ενώ επιχειρήσεις τουριστικής διασκέδασης είναι αυτές που καλύπτουν την ανάγκη διασκέδασης του τουρίστα κατά την διάρκεια των διακοπών. Τέλος, στην κατηγορία επιχειρήσεων τουριστικών

προμηθειών εντάσσονται όσες επιχειρήσεις παρέχουν στον τουρίστα αγαθά πρώτης ανάγκης αλλά και πολυτελείας κατά την διάρκεια μεταφοράς και διαμονής στον τουριστικό προορισμό.

4.1.3 Τουριστικά Καταλύματα

Η ταξινόμηση των κατηγοριών των αστερών προκύπτει από την ανάγκη των ταξιδιωτών για αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες, τις εγκαταστάσεις και τις ανέσεις. Η πιστοποίηση του ξενοδοχείου σε κατηγορία αστερών αποτελεί διαβεβαίωση ότι το ξενοδοχείο θα παρέχει υπηρεσίες σύμφωνα με τις προδιαγραφές της αντίστοιχης κατηγορίας.

➤ Η ταξινόμηση των ξενοδοχείων με βάση τα αστέρια είναι η ακόλουθη:

Ξενοδοχείο 1 αστέρων: Μικρή επιχείρηση, που συνήθως διοικείται από μια οικογένεια. Οι υπηρεσίες περιορίζονται στα βασικά καταλύματα και παρέχονται συνήθως από τον ιδιοκτήτη και την οικογένειά του.

Ξενοδοχείο 2 αστέρων: Μικρή έως μεσαίου μεγέθους επιχείρηση. Οι υπηρεσίες παραμένουν βασικές, αλλά το προσωπικό μπορεί να είναι επαγγελματίας.

Ξενοδοχείο 3 αστέρων: Μεσαίου μεγέθους επιχείρηση, που συνήθως διοικείται από επαγγελματικό προσωπικό. Όλα τα δωμάτια διαθέτουν βασικές παροχές καθώς και κάποια επιπλέον. Υπάρχει εστιατόριο προσφέρει πρωινό και άλλα γεύματα σύμφωνα με το δρομολόγιο του ξενοδοχείου. Διαθέτει επίσης υπηρεσία δωματίου για τους επισκέπτες.

Ξενοδοχείο 4 αστέρων: Μεσαία έως μεγάλη επιχείρηση που λειτουργεί με αξιόλογο επαγγελματικό προσωπικό. Το ξενοδοχείο έχει ποιότητα που ποικίλλει από τη διακόσμηση και τα έπιπλα μέχρι την ποιότητα των στρώσεων. Τα δωμάτια είναι άνετα και μεγαλύτερα

από τις προηγούμενες κατηγορίες. Προσφέρει μια σειρά από πρόσθετες παροχές, όπως 24ωρη εξυπηρέτηση και παροχές όπως σπα.

Ξενοδοχείο 5 αστέρων: Σε αυτήν την κατηγορία η πολυτέλεια είναι προφανής. Τα δωμάτια είναι μεγαλύτερα και όλες οι ανέσεις που μπορεί να προσφέρει ένα ξενοδοχείο είναι διαθέσιμες. Η εσωτερική διακόσμηση και η ποιότητα των επίπλων είναι εξαιρετική. Το προσωπικό είναι άψογο, καλά εκπαιδευμένο και πάντα στη διάθεση του πελάτη. Το εστιατόριο του ξενοδοχείου είναι συνήθως ένα από τα καλύτερα στην περιοχή και προσφέρει γαστρονομικές απολαύσεις.

Η διαμονή σε ξενοδοχεία μπορεί επίσης να χωριστεί σε κατηγορίες ανάλογα με τις αγορές που προσελκύει κάθε ξενοδοχείο. Οι πιο συνηθισμένοι τύποι αγορών περιλαμβάνουν τις 26 επιχειρήσεις όπως είναι το αεροδρόμιο, οι σουίτες, οι κατοικίες, το θέρετρο, τα συνέδρια και το καζίνο.

- Οι σημαντικότερες κατηγορίες ξενοδοχείων με βάση τις αγορές που προσελκύει είναι οι εξής:

BusinessHotels: Τα BusinessHotels εξυπηρετούν κυρίως τους ταξιδιώτες επαγγελματίες και βρίσκονται συνήθως στο κέντρο της πόλης ή στις επιχειρηματικές περιοχές.

Ξενοδοχεία Αεροδρομίου: Τα ξενοδοχεία αεροδρομίου απευθύνονται κυρίως σε επαγγελματίες πελάτες, επιβάτες αεροπορικών εταιρειών με εναπομείναντα ταξίδια ή ακυρωμένες πτήσεις και προσωπικό αεροπορικής εταιρείας. Ορισμένα ξενοδοχεία παρέχουν εγκαταστάσεις συνεδριάσεων για να προσελκύσουν επισκέπτες που ταξιδεύουν σε μια συνάντηση αεροπορικά και αναχωρούν μετά τη λήξη της. Σημαντικό πλεονέκτημα αυτών των ξενοδοχείων είναι ότι να χρεώνουν τον επισκέπτη σε καθημερινή βάση και μπορεί να πληρώσει για το δωμάτιό του ανά ώρα.

Συνεδριακά κέντρα: Αυτοί οι τύποι ξενοδοχείων επικεντρώνονται σε συναντήσεις και συνέδρια και στις διανυκτερεύσεις των συμμετεχόντων πελατών. Συνήθως βρίσκονται έξω από τις πόλεις και διαθέτουν εγκαταστάσεις όπως πισίνες, γήπεδα τένις, γκολφ και γυμναστήρια.

Σουίτες Ξενοδοχεία: Αυτά τα είδη ξενοδοχείων γίνονται ολοένα και πιο δημοφιλή και αποτελούν τα ταχύτερα αναπτυσσόμενα τμήματα στον ξενοδοχειακό κλάδο. Κύριο χαρακτηριστικό αυτών των ξενοδοχείων είναι τα δωμάτια με καθιστικό και ξεχωριστό υπνοδωμάτιο.

ResortHotels: Τα ξενοδοχεία Resort βρίσκονται συνήθως στα βουνά, σε ένα νησί ή σε άλλες εξωτικές τοποθεσίες μακριά από τις πόλεις.

Ξενοδοχεία στα θέρετρα: Η εμπειρία διακοπών σε θέρετρο είναι ξεχωριστή και αποτελεί δημοφιλή προορισμό ανθρώπων που το επισκέπτονται αρκετές φορές για να απολαύσουν αξέχαστες εμπειρίες.

Ξενοδοχεία διαμερίσματα: Τα διαμερίσματα / κατοικίες παρέχουν μακροχρόνια ή μόνιμη διαμονή για τους φιλοξενούμενους.

ExtendedStay: ExtendedStayHotels χαρακτηρίζονται τα ξενοδοχειακά καταλύματα, στα οποία ο πελάτης διαμένει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εβδομάδας και δε θέλει την εξυπηρέτηση που του παρέχεται σε ένα ξενοδοχείο. Επίσης, δεν παρέχεται καμία υπηρεσία, όπως φαγητό ή ρόφημα, χώροι διασκέδασης κ.α., αλλά συνήθως προσφέρεται παροχή κουζίνας στο δωμάτιο.

Ξενοδοχεία με ξενώνες: Ξενοδοχεία με ξενώνες καλούνται τα σπίτια, στα οποία τα δωμάτια έχουν μετατραπεί σε εγκαταστάσεις μιας μέρας και μπορούν να χωρισθούν σε 20 έως και 30

δωμάτια. Είναι επίσης γνωστά ως 'HomeStay's'. Ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου διαμένει συνήθως στις εγκαταστάσεις και είναι υπεύθυνος για την εξυπηρέτηση του πρωινού.

CasinoHotels: Τα CasinoHotels είναι τα ξενοδοχεία με εγκαταστάσεις τυχερών παιχνιδιών. Οι λειτουργίες τροφίμων και ποτών είναι πολυτελείς και προσελκύουν επισκέπτες προωθώντας τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες και τα τυχερά παιχνίδια.

Σύμφωνα με την μελέτη της Λεκαράκου -Νιζάμη (2001), υπάρχει η δυνατότητα περαιτέρω κατηγοριοποίησης των ξενοδοχείων ανάλογα με το κριτήριο που θα χρησιμοποιηθεί.

4.2 Θεσμικό Και Εννοιολογικό Πλαίσιο Ξενοδοχειακής Λογιστικής

Αντικείμενο της ξενοδοχειακής λογιστικής είναι η χρονική εξιστόρηση των οικονομικών πράξεων και λογιστικών γεγονότων, δηλαδή η συγκέντρωση, η παρακολούθηση και η συσχέτιση στοιχείων κατά χρόνο (Λεκαράκου -Νιζάμη (2011)).

4.2.1 Σημασία Και Ρόλος Ξενοδοχειακής Λογιστικής

Ξενοδοχειακή λογιστική χαρακτηρίζεται ο υφιστάμενος κλάδος της Γενικής λογιστικής, της οποίας η τήρηση επιβάλλεται από τους κανόνες της λογιστικής, τον εμπορικό νόμο και τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Κ.Φ.Σ), σε ειδικά βιβλία με κόπο τη διασφάλιση των συμφερόντων του επιχειρηματία αλλά και του Δημοσίου.

Η ξενοδοχειακή λογιστική έχει τις ίδιες οικονομικές αρχές με τη Γενική Λογιστική και χρησιμοποιεί το Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο για την λογιστική απεικόνιση των

οικονομικών γεγονότων και των συναλλαγών. Σκοπό της ξενοδοχειακής λογιστικής αποτελεί η αξιολόγηση και η αξιοποίηση των καταγραφόμενων στοιχείων, τα οποία συμβάλλουν στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων από τη διοίκηση της επιχείρησης. Μέσω της λογιστικής οργάνωσης υπάρχει επιτυχής ενημέρωση σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης και τα οικονομικά αποτελέσματα κάθε κλάδου της επιχείρησης. Όπως έχει χαρακτηριστεί, η ξενοδοχειακή λογιστική είναι όργανο πληροφόρησης, το οποίο διαφωτίζει τη διοίκηση όχι μόνο για την περιουσιακή της κατάσταση, αλλά και για το οικονομικό αποτέλεσμα, τα σημαντικά οικονομικά μεγέθη όπως είναι η παραγωγικότητα, η αποδοτικότητα και η ρευστότητα (Makrigiannakis&Soteriades, 2007).

Ο ρόλος της ξενοδοχειακής λογιστικής είναι σημαντικός για την ανάπτυξη των ξενοδοχειακών μονάδων, καθώς εκτός από τις πληροφορίες και στατιστικές αξίες που προσφέρει παρουσιάζει απαραίτητες πληροφορίες για τη λήψη σοβαρών επεκτατικών και μελλοντικών αποφάσεων.

4.2.2 Ξενοδοχειακές Λογιστικές Αρχές

Οι βασικές αρχές της λογιστικής που είναι απαραίτητες για την ύπαρξη της ξενοδοχειακής λογιστικής είναι οι ακόλουθες:

- Η αρχή της συνέχειας της δραστηριότητας της επιχείρησης

Η αρχή αυτή υποθέτει ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει τη δραστηριότητά της για αόριστο χρόνο, θα μπορέσει να πραγματοποιήσει τα σχέδιά της στο μέλλον και ότι δεν υπάρχει κίνδυνος ρευστοποίησης της περιουσίας της επιχείρησης, καθώς το παρόν είναι συνδεδεμένο με το μέλλον.

- Η χρηματική αρχή

Με βάση τη χρηματική αρχή, το χρήμα αποτελεί μονάδα μέτρησης και έκφρασης όλων των επιχειρηματικών συναλλαγών. Υφίσταται ο κοινός παρονομαστής της λογιστικής

διαδικασίας, η βάση για τη λογιστική μέτρηση και ανάλυση των μεταβολών του κεφαλαίου σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

- Η αρχή της αυτοτέλειας της χρήσης

Η αρχή της αυτοτέλειας της χρήσης διαχωρίζει τα οικονομικά αποτελέσματα από τις περιουσιακές μεταβολές μεταξύ των χρήσεων, καθώς δεν πρέπει ένα έξοδο ή έσοδο μιας χρήσης να πηγαίνει σε άλλη χρήση.

- Η αρχή της διαχειριστικής χρήσης

Ως διαχειριστική χρήση ορίζεται το έτος, η πρώτη όμως διαχειριστική χρήση μπορεί να διαρκέσει δύο χρόνια.

- Η αρχή της πραγματοποίησης των εσόδων και ο συσχετισμός τους με τα έξοδα

Τα έσοδα και τα έξοδα που συσχετίζονται σε κάθε εκμετάλλευση θα πρέπει να είναι ομαλά, κανονικά, οργανικά και δεδουλευμένα.

- Η αρχή της αντικειμενικότητας και το επαληθεύσιμο των λογιστικών καταχωρήσεων

Σύμφωνα με την αρχή αυτή η επαλήθευση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης κ.α.) στηρίζονται σε στοιχεία που μπορούν να καθοριστούν και να επαληθευτούν σε οποιοδήποτε χρόνο.

- Η αρχή του δικαιολογητικού

Με την αρχή αυτή, ότι γράφεται στα λογιστικά βιβλία πρέπει να στηρίζεται πάνω σε ένα δικαιολογητικό.

- Η αρχή της συνέπειας των λογιστικών μεθόδων

Η αρχή αυτή ορίζει ότι κατά την καταχώριση των λογιστικών γεγονότων, οι μέθοδοι μέτρησης, καταχώρισης, απόσβεσης κ.α., θα πρέπει να ακολουθούνται μόνιμα και πάγια, και να μην αλλάζουν από τη μια χρήση στην άλλη.

- Η αρχή της συντηρητικότητας

Σύμφωνα με αυτή, όταν υπάρχουν πολλοί τρόποι ή μέθοδοι αντιμετώπισης ενός ζητήματος επιχείρηση θα εφαρμόσει αυτόν που τη συμφέρει.

➤ Η αρχή της δημοσίευσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι ο ισολογισμός, η κατάσταση διάθεσης και χρηματοδότησης κεφαλαίου, η κατάσταση μεταβολής κεφαλαίου και η ταμειακή κατάσταση εισροών -εκροών. Οι καταστάσεις αυτές δείχνουν την οικονομική πορεία της επιχείρησης και πρέπει να δημοσιεύονται ώστε οι τράπεζες, οι δανειστές, οι επενδυτές και άλλοι ενδιαφερόμενοι να λαμβάνουν τις πληροφορίες που χρειάζονται. Στην Ελλάδα δημοσιεύονται μόνο ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης.

4.2.3 Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.ΓΛΣ)

Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις στην Ελλάδα ακολουθούν το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.ΓΛΣ), το οποίο δίνει τη δυνατότητα στις ξενοδοχειακές μονάδες να αναπτύξουν, μέσα στα βασικά του πλαίσια το δικό τους Σχέδιο Λογαριασμών και να επιλέξουν ελεύθερα λογιστικά συστήματα και τρόπους διεξαγωγής των εργασιών τους. Η παραγωγή των λογιστικών πληροφοριών, η αρχή της αυτονομίας, της συγκέντρωσης των εσόδων και των εξόδων, της συγκέντρωσης και διαφοροποίησης των αποθεμάτων παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά το 1947 από το Γαλλικό Λογιστικό Σχέδιο και υιοθετήθηκαν από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π.). Σύμφωνα με το άρθρο 48 του Νόμου 1041/80 το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο αποτελεί σύστημα κανόνων ταξινομήσεως των λογιστικών μεγεθών, μέσα από το οποίο γίνεται η τυποποίηση των λογαριασμών και ο σχεδιασμός της γενικής και αναλυτικής λογιστικής. Η ορθή παρουσίαση της περιουσιακής κατάστασης των επιχειρήσεων, η εκτίμηση της ικανότητας δανεισμού, η λογιστική απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων και ο σωστός λογιστικός τρόπος συναλλαγών αποτελούν τους κύριους στόχους και τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος (Γρηγοριανός, Θ., 2000).

Το σχέδιο αποτελείται από δέκα ομάδες αριθμημένες από το 1 έως το 9 και υπάρχει και η τελευταία ομάδα που φέρει τον αριθμό 0. Συγκεκριμένα, οι ομάδες 1 έως 8 και 0 χρησιμοποιούνται για την φιλοξενία των λογαριασμών της Γενικής και οι ομάδες δημιουργούνται ως εξής:

1^η Πάγιο Ενεργητικό, 2^η Αποθέματα, 3^η Απαιτήσεις και Διαθέσιμα, 4^η Καθαρή Θέση, Προβλέψεις, Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις, 5^η Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις, 6^η Οργανικά έξοδα κατ' είδος λογισμένα, 7^η Οργανικά έσοδα κατ' είδος λογισμένα, 8^η Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων, ενώ η 9^η λογαριασμοί Αναλυτικής Λογιστικής, που χρησιμεύει στη Λογιστική Κόστους και η 10^η ομάδα που φιλοξενεί τους Λογαριασμούς Τάξεως (Γρηγοριανός, Θ., 2000, Σακέλης, Ε., 2003).

4.3 Διαδικασίες Σύστασης Ξενοδοχειακής Μονάδας

Στην πορεία δημιουργίας μιας ξενοδοχειακής μονάδας, την επιλογή κατηγορίας και έδρας του τουριστικού καταλύματος ακολουθούν ορισμένες υποχρεωτικές ενέργειες έναρξης που οι συμβαλλόμενοι ή ο μοναδικός ιδρυτής χρειάζεται να ακολουθήσει.

Πρώτα, υποχρεωτική υφίστανται η έγκριση της αρχιτεκτονικής μελέτης του κτιρίου από τον Ε.Ο.Τ. και, αφότου εγκριθεί, η υποβολή της στην πολεοδομική υπηρεσία. Οι παραπάνω διαδικασίες ελέγχου διαρκούν έως τρεις μήνες και σε περίπτωση απόρριψης της αιτήσεως πρέπει να υπάρχει πλήρης αιτιολόγηση. Σε περίπτωση παρόδου των τριών μηνών, η αίτηση παραπέμπεται σε τριμελή επιτροπή, όπου ο Γενικός Γραμματέας, ο Διευθυντής Εγκαταστάσεων, και ο Διευθυντής Εφαρμογής Προγραμμάτων του Ε.Ο.Τ. αποφασίζουν εντός 15 ημερών για τη χορήγηση της έγκρισης.

Πριν την έναρξη λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων, υποβάλλεται στον Ε.Ο.Τ. δήλωση 'επέχουσα θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν.1599/86 (ΦΕΚ 75 Α')' με όλες τις σχετικές συνέπειες, η οποία αφορά ιδίως την τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών για τουριστικές επιχειρήσεις και πάντως τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) της δηλούμενης επιχείρησης. Οι διαδικασίες έκδοσης και χορήγησης του σήματος λειτουργίας καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ. Το ειδικό σήμα λειτουργίας

που θα χορηγηθεί στην επιχείρηση θα φέρει τον αριθμό μητρώου της και αντικαθιστά την άδεια λειτουργίας επιχείρησης. Η τουριστική επιχείρηση χρειάζεται να παραλάβει το ανώτερο ειδικό σήμα λειτουργίας από τον Ε.Ο.Τ. εντός εννέα μηνών. Σε περίπτωση παρέλευσης των εννέα μηνών, παύει η ισχύς της άδειας λειτουργίας.

Όλες οι τουριστικές επιχειρήσεις που λειτουργούν υποχρεούνται εντός εννέα μηνών να παραλάβουν από τον Ε.Ο.Τ. το ανωτέρω ειδικό σήμα λειτουργίας. Από την παρέλευση της προθεσμίας των εννέα μηνών, παύει η ισχύς των χορηγηθεισών αδειών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων.

Για τη χορήγηση του ανωτέρου σήματος απαιτούνται:

- ✓ Παράβολα υπέρ του Ε.Ο.Τ. και υπέρ του Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως και Προνοίας Προσωπικού Ελληνικής Ραδιοφωνίας -Τηλεόρασης και Τουρισμού για τον κλάδο συντάξεως.
- ✓ Βεβαίωση του Ε.Ο.Τ. και της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ότι δεν υφίσταται οφειλή από τα, σε βάρος του αιτούντος, βεβαιωθέντα οριστικά ποσά υπέρ του Ε.Ο.Τ. από επιβολή προστίμων ή ληξιπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων.
- ✓ Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας.
- ✓ Βεβαίωση του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδας περί ενημερότητας ως προς αυτό υποχρεώσεων από μηνιαίες εισφορές.
- ✓ Πιστοποιητικό πυρασφάλειας του καταλύματος από την αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία.
- ✓ Επιπροσθέτως, απαιτούνται και οι, κατά τις κείμενες διατάξεις, όροι και προϋποθέσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας.

Τέλος, υφίσταται υποχρέωση μιας ξενοδοχειακής μονάδας να γνωστοποιεί τις τιμές στο Ξ.Ε.Ε., όπου θα ακολουθήσει η αξιολόγηση των τιμών αυτών και η εκτύπωση, αποστολή, και θεώρηση των υπεύθυνων δηλώσεων και πινακίδων τιμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ

ΜΟΝΑΔΩΝ

5.1 Main Courante

Tomaincourante αποτελεί το κυρίαρχο σύστημα λογιστικής αντιμετώπισης μιας ξενοδοχειακής μονάδας, καθώς περιλαμβάνει τους λογαριασμούς των πελατών εντός του ξενοδοχείου. Σε αυτό το πολύστηλο λογιστικό βιβλίο, όπως έχει χαρακτηριστεί από πολλούς(Καπίκη -Πιβεροπούλου, Τ., 2004), γίνεται η καταχώρηση όλων των ημερήσιων καταναλώσεων των πελατών, οι οποίοι βρίσκονται μέσα στον χώρο του ξενοδοχείου και δεν έχει εκδοθεί ο λογαριασμός τους.Επίσης παρέχει λογιστικές υπηρεσίες όπως η εφαρμογή δικλίδων ασφαλείας όσον αφορά τα υπόλοιπα των πελατών και των προμηθευτών, οι κινήσεις του ταμείου, καθώς και η τακτοποίηση και αντιμετώπιση διάφορων οφειλών της ξενοδοχειακής μονάδας.

Η ενημέρωση του λογιστηρίου έπειτα γίνεται με βάση τις ημερήσιες συγκεντρωτικές καταστάσεις και τα αναλυτικά καθολικά. Με αυτόν τον τρόπο το λογιστήριο γνωρίζει όλες τις οικονομικές συναλλαγές που γίνονται καθημερινά. Και από τη στιγμή που ο κύριος σκοπός μια επιχείρησης είναι το κέρδος και το βιβλίο αυτό εμφανίζει όλα τα έσοδα και τις απαιτήσεις μιας ξενοδοχειακής μονάδας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το σημαντικότερο τηρούμενο βιβλίο ενός ξενοδοχείου. Ο πελάτης του ξενοδοχείου υπογράφει κατά την άφιξή του ένα δελτίο άφιξης, με το οποίο ο υπάλληλος του ξενοδοχείου χρησιμοποιώντας το όνομα του πελάτη και το δελτίο άφιξης δημιουργεί έναν ηλεκτρονικό λογαριασμό. Στον ηλεκτρονικό λογαριασμό του πελάτη γίνονται οι χρεωστικές και πιστωτικές καταχωρήσεις των εγγράφων. Χρεωστικές εγγραφές χαρακτηρίζονται όλες οι παροχές που λαμβάνει ο πελάτης με χρηματικό αντάλλαγμα, ενώ πιστωτικές οι εκπτώσεις και οι επιστροφές. Στην περίπτωση που οι νύχτες διαμονής έχουν προπληρωθεί και ο πελάτης αποφασίσει να τις μειώσει τότε η καταχώρηση του ποσού στη maincourante γίνεται με αρνητικό πρόσημο των νυκτών διαμονής που δε θα πραγματοποιηθούν. Αυτό γίνεται στην περίπτωση προείσπραξης μετρητοίς. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι χρεώστες θα χρεωθούν με το αρνητικό ποσό.

Η maincourante ενημερώνεται για κάθε αλλαγή που μπορεί να συμβεί, όπως η αλλαγή του αριθμού των ατόμων που διαμένουν και η αλλαγή του δωματίου. Στην περίπτωση όμως αλλαγής της τιμής ο υπάλληλος υποχρεούται να εκδώσει καινούρια ΑΠΥ με την αναγραφή

της ημερομηνίας που πραγματοποιήθηκε η αλλαγή. Η τακτοποίηση του λογαριασμού γίνεται κατά την αναχώρηση των πελατών λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο πληρωμής του πελάτη. Όπως γίνεται φανερό η τήρηση της maincourante πρέπει να γίνεται με προσεκτικό τρόπο, καθώς απεικονίζει τα έσοδα και κατ' επέκταση τα κύρια κέρδη της ξενοδοχειακής επιχείρησης.

5.1.1 Μορφές Συστημάτων Μ.Σ.

Υπάρχουν τρεις μορφές συστημάτων τήρησης των λογαριασμών των πελατών, το χειρόγραφο, το ηλεκτρομηχανικό και το αυτοματοποιημένο σύστημα.

Το χειρόγραφο σύστημα αποτελεί το πρώτο σύστημα τήρησης των λογαριασμών, είναι χρονοβόρο και τα λάθη αποτελούν συχνό φαινόμενο, γι' αυτό και η χρήση του είναι σπάνια. Η maincourante λαμβάνει τις πληροφορίες από τα σημεία πώλησης και στη συνέχεια εκδίδονται οι καταστάσεις με τα χρεωστικά υπόλοιπα των πελατών. Επειδή οι εργασίες γίνονται χειρόγραφα η οργάνωση των λογαριασμών είναι δύσκολη. Για τη χρήση χειρόγραφων συστημάτων είναι απαραίτητες οι καρτελοθήκες, γνωστές ως <<foliotrays>> στις οποίες καταχωρούνται οι κινήσεις των πελατών μέχρι τη στιγμή της αναχώρησης και εξόφλησης των χρεών όπου μεταφέρονται μαζί με τις υπόλοιπες καρτελοθήκες που έχουν μηδενικό υπόλοιπο. Οι καρτελοθήκες χρησιμοποιούνται και στο ηλεκτρομηχανικό σύστημα που συνδυάζει τα χειρόγραφα και τα μηχανογραφημένα έντυπα και υπάρχει μηχανική έκδοση των καταστάσεων των πελατών με αποτέλεσμα την αποφυγή λαθών. Καταχωρούνται οι κινήσεις των πελατών και ύστερα γίνεται αυτόματη ενημέρωση των υπολοίπων των πελατών. Η αποφυγή λαθών όμως δεν είναι σίγουρη, καθώς το ηλεκτρομηχανικό σύστημα δεν είναι πλήρως αυτοματοποιημένο.

Στο αυτοματοποιημένο σύστημα χρησιμοποιούνται μόνο ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οι οποίοι κατά την άφιξη του πελάτη δημιουργούν λογαριασμούς που ενημερώνονται αυτόματα από τις διάφορες υπηρεσίες της ξενοδοχειακής μονάδας. Τα πλήρως αυτοματοποιημένα συστήματα λόγω της χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών προσφέρουν ταχύτητα, ευκολία και

αποφυγή λαθών. Με τα συστήματα αυτά γίνεται γρήγορα ο έλεγχος των λογαριασμών και των πιστωτικών ορίων. Επειδή οι λογαριασμοί των πελατών διατηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή δεν υπάρχει ο λόγος ύπαρξής τους και στις καρτελοθήκες. Μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή γίνονται όλες οι καταχωρήσεις κινήσεων των πελατών και αφότου επικοινωνεί με τα τερματικά των τμημάτων υπάρχει οποιαδήποτε στιγμή ξεκάθαρη λογιστική εικόνα της ξενοδοχειακής μονάδας. Η αυτονομία των συστημάτων των ηλεκτρονικών υπολογιστών αποτελεί ένα σύστημα ελέγχου εύκολο, γρήγορο, χωρίς λάθη και ανοίγει ένα νέο παράθυρο για το μέλλον.

5.1.2 Γραμμογράφηση M.C.

Η γραμμογράφηση της maincourante εξαρτάται από το μέγεθος του ξενοδοχείου, τον αριθμό των δωματίων του, καθώς και από το λογιστικό σχέδιο και τα κέντρα εκμετάλλευσης που διαθέτει.

Αρχικά, στη γραμμογράφηση της maincourante ομαδοποιούμε τις στήλες σε τρεις κατηγορίες. Οι κατηγορίες αυτές πρέπει να παραθέτουν τα στοιχεία του πελάτη, τα έσοδα ανά κλάδο εκμετάλλευσης και το τρόπο διακανονιστής των απαιτήσεων του ξενοδοχείου με τους πελάτες. Στις στήλες με τα στοιχεία του πελάτη αναγράφεται το ονοματεπώνυμο για κάθε έναν από τους πελάτες που διαμένουν στο δωμάτιο, ο αριθμός του δωματίου τους, πόσοι ενήλικοι ή ανήλικοι πελάτες υπάρχουν σε κάθε δωμάτιο, καθώς και ο αριθμός λογαριασμού που έχει εκδοθεί. Στην επόμενη κατηγορία στηλών υπάρχουν τα τμήματα εκμετάλλευσης του ξενοδοχείου στα οποία υπάρχουν έσοδα, δηλαδή τα δωμάτια, το εστιατόριο κ.α. Τα έσοδα εκμετάλλευσης φανερώνουν το σύνολο των εσόδων της ημέρας. Στη στήλη σύνολο προηγούμενης αναγράφεται το υπόλοιπο του χρέους του κάθε πελάτη από την προηγούμενη, στη στήλη γενικό σύνολο γίνεται η καταχώρηση του αθροίσματος των στηλών σύνολο ημέρας και σύνολο προηγούμενης, έπειτα στη στήλη ταμείο γίνεται καταχώρηση του ποσού που πληρώνει ο πελάτης έναντι λογαριασμού του ή για εξόφληση και εκδίδεται απόδειξη είσπραξης ή απόδειξη παροχής υπηρεσιών αντίστοιχα.

Όταν κάποιος διαμένει στο ξενοδοχείο λέγεται πελάτης ενώ όταν αναχωρήσει χωρίς να εξοφλήσει το λογαριασμό του μετονομάζεται σε χρεώστη. Στη στήλη <<χρεώστες>> λοιπόν, καταχωρούνται τα ποσά που μας οφείλουν οι χρεώστες, τα οποία κατά κύριο λόγο αναλαμβάνουν να πληρώσουν τα γραφεία ταξιδιών βάση των εκδιδόμενων voucher. Τέλος στις στήλες προκαταβολές και εκπτώσεις αναγράφονται οι προκαταβολές που έχουν στείλει οι πελάτες και οι εκπτώσεις της επιχείρησης.

5.1.3 Τηρούμενα Βιβλία

Με βάση το νόμο 4308/2014, στη λογιστική πρακτική παρατηρούνται δύο κατηγορίες λογιστικών βιβλίων, τα απλογραφικά βιβλία (εσόδων -εξόδων) και τα διπλογραφικά βιβλία.

Η τήρηση βιβλίων βάσει του διπλογραφικού συστήματος γίνεται με τη σύνταξη ή μη ισολογισμού. Για τη σύνταξη ενός ισολογισμού χρησιμοποιείται ένα διπλογραφικό σύστημα, το οποίο τηρεί ένα αρχείο στο οποίο καταχωρείται κάθε συναλλαγή και γεγονός (ημερολόγιο). Η καταχώρηση ενός λογιστικού γεγονότος στο ημερολόγιο πρέπει να στηρίζεται άμεσα ή έμμεσα με δικαιολογητικό έγγραφο, εκφράζεται σε χρηματικές μονάδες και μπορεί εύκολα να επαληθευτεί. Απαραίτητη είναι επίσης η τήρηση αρχείου με τις μεταβολές κάθε τηρούμενου λογαριασμού (αναλυτικό καθολικό), όπου γίνεται αυτόματη ενημέρωση από το ημερολόγιο εκτός από την αρχή και το τέλος της χρήσεως που η ενημέρωση γίνεται από το βιβλίο απογραφών. Το διπλογραφικό σύστημα πρέπει να τηρεί ένα σύστημα συγκέντρωσης του αθροίσματος των αυξήσεων και των μειώσεων (χρεώσεων και πιστώσεων), καθώς και το υπόλοιπο κάθε τηρούμενου λογαριασμού (ισοζύγιο). Για την αναλυτική καταγραφή της περιουσίας προβλέπονται το αρχείο ενσωμάτων και άλλων παγίων περιουσιακών στοιχείων, τίτλους καθαρής θέσης και λοιπούς τίτλους, το αρχείο ιδιόκτητων αποθεμάτων και των αποθεμάτων τρίτων, το αρχείο επενδύσεων σε χρεωστικούς τίτλους, το αρχείο λοιπών περιουσιακών στοιχείων, το αρχείο λογαριασμών καθαρής θέσης, και το αρχείο λογαριασμών υποχρεώσεων.

Η μη σύνταξη ισολογισμού οδηγεί στη χρησιμοποίηση ενός κατάλληλου απλογραφικού συστήματος (βιβλία εσόδων-εξόδων) για την παρακολούθηση των στοιχείων της, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα έσοδα, τα οποία διακρίνονται σε έσοδα από πώληση εμπορευμάτων, πώληση προϊόντων, παροχή υπηρεσιών και λοιπά έσοδα. Ακόμη, το απλογραφικό σύστημα περιλαμβάνει τα κέρδη, τις αγορές περιουσιακών στοιχείων, όπου διακρίνονται σε αγορές εμπορευμάτων υλικών (πρώτων ή βοηθητικών υλών), παγίων και αγορές λοιπών περιουσιακών στοιχείων, τα έξοδα, διακεκριμένα σε αμοιβές προσωπικού συμπεριλαμβανομένων εισφορών σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, αποσβέσεις, έξοδα από τη λήψη λοιπών υπηρεσιών και λοιπά έξοδα, τις ζημίες και τους φόρους και τέλη.

Η ΠΟΛ. 1003/2014 ορίζει ότι οι προσωπικές εταιρείες, οι ατομικές επιχειρήσεις και οι πρώην ελεύθεροι επαγγελματίες εντάσσονται στις <<πολύ μικρές οντότητες>> και τηρούν απλογραφικά βιβλία (εσόδων -εξόδων), ενώ όλες οι άλλες νομικές μορφές οικονομικών οντοτήτων, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους, τηρούν διπλογραφικά βιβλία. Σύμφωνα με το νόμο, οι <<πολύ μικρές οντότητες>> απαλλάσσονται από την υποχρέωση σύνταξης ισολογισμού και συντάσσουν μόνο κατάσταση αποτελεσμάτων. Το απλογραφικό σύστημα είναι κατάλληλο για την παρακολούθηση των στοιχείων αυτών (βιβλία εσόδων -εξόδων).

Η τήρηση των συστημάτων γίνεται σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή του δεδουλευμένου. Αναγνωρίζονται δηλαδή και καταχωρούνται οι επιπτώσεις των συναλλαγών και γεγονότων όταν προκύπτουν και όχι όταν διακανονίζονται ταμειακά.

5.1.4 Εκδιδόμενα Παραστατικά

Η maincourante εκδίδει παραστατικά για να διαπιστώσει το ακριβές ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε πελάτη:

- Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών (ΑΠΥ)

Οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών (ΑΠΥ) είναι είτε διπλότυπες είτε τριπλότυπες όσον αφορά τη μορφή και αθεώρητες βάσει νόμου. Στην απόδειξη παροχής υπηρεσιών αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του συναλλασσόμενου, τα στοιχεία της κύριας κατοικίας του και ο αριθμός του δωματίου που διέμενε. Σε περίπτωση που διέμενε σε περισσότερα από ένα δωμάτια τότε αναγράφεται ο αριθμός όλων των δωματίων. Σε περίπτωση που ο πελάτης διαμένει μέσω τουριστικού γραφείου, συναλλασσόμενος θεωρείται το τουριστικό γραφείο. Σε αυτή τη περίπτωση εκδίδεται τιμολόγιο και όχι απόδειξη. Οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνουν όλες τις χρεώσεις και πιστώσεις και μπορούν να εκδοθούν από την πρώτη μέρα διαμονής μέχρι και την ημερομηνία αναχώρησης. Σε περίπτωση που έχει τεθεί όριο πίστωσης τότε σύμφωνα με τη νομοθεσία η επιχείρηση έχει το δικαίωμα να εκδώσει περισσότερες από μία αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

➤ Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών (ΤΠΥ)

Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών εκδίδεται από την ξενοδοχειακή μονάδα όταν ο συναλλασσόμενος είναι επιτηδευματίας και όχι ιδιώτης. Υποχρεωτική είναι η αναγραφή του ονοματεπώνυμού, της επωνυμίας της επιχείρησης, τη διεύθυνσης της έδρας, του επαγγέλματος, του αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ), καθώς και η δημόσια οικονομική υπηρεσία (ΔΟΥ) στην οποία ανήκει ο αγοραστής.

➤ Πιστωτικό Τιμολόγιο (ΠΤ) και Ακυρωτικό Τιμολόγιο (ΑΤ)

Το πιστωτικό τιμολόγιο εκδίδεται σε περίπτωση έκπτωσης ή επιστροφής πωληθέντων αγαθών, ενώ το ακυρωτικό τιμολόγιο ακυρώνει μια λανθασμένη εκτύπωση ή ένα παραστατικό, το οποίο δεν έχει χρησιμοποιηθεί. Αναγκαία θεωρείται η αναφορά του στοιχείου που ακυρώνει ή η αναγραφή των στοιχείων του μη χρησιμοποιημένου παραστατικού αντίστοιχα.

➤ Απόδειξη λιανικής πώλησης (ΑΛΠ)

Οι αποδείξεις λιανικής πώλησης εκδίδονται για κάθε λιανική πώληση αγαθών του ξενοδοχείου εκτός από την έκδοση της απόδειξης παροχής υπηρεσιών όπου αφορά τη διαμονή των πελατών. Οι αποδείξεις αυτές μπορεί να είναι είτε χειρόγραφες, οι οποίες αποτελούν χρονοβόρα πρακτική και δε συνηθίζεται είτε από φορολογική ταμειακή μηχανή εάν οι λιανικές πωλήσεις της επιχείρησης υπερβαίνουν το 40% των ακαθάριστων εσόδων από τις παροχές της διαμονής είτε από ηλεκτρονικούς υπολογιστές συνδεδεμένους σε δίκτυο. Από τις ταμειακές μηχανές εκδίδεται καθημερινά ένα στοιχείο ονομαζόμενο <<Z>>, το οποίο συγκεντρώνει το συνολικό ποσό των εκδιδόμενων αποδείξεων της ημέρας που εκδόθηκε ως προς την καθαρή και μεικτή τους αξία, ενώ από τους υπολογιστές εκδίδονται μηχανογραφημένες αποδείξεις είτε σε διπλότυπη είτε τριπλότυπη μορφή. Όπως έχει ήδη σημειωθεί, εάν ο πελάτης είναι επιτηδευματίας εκδίδεται τιμολόγιο πώλησης και όχι απόδειξη λιανικής πώλησης.

Πέραν των αποδείξεων λιανικής πώλησης η επιχείρηση, σε περίπτωση φιλοξενίας ή παροχής δωρεάν φαγητού, υποχρεούται να εκδώσει απόδειξη ιδιοχρησιμοποίησης υπηρεσιών ή αυτοπαράδοσης αγαθών. Οι αποδείξεις αυτές είναι αθεώρητες και η τιμή των υπηρεσιών ισούται με τη τιμή των εξόδων, ενώ η τιμή των αγαθών με τη τιμή της αγοράς.

5.1.5 Ημερήσια Βιβλία

➤ Βιβλίο Πόρτας

Το βιβλίο κίνησης πελατών, γνωστό και ως βιβλίο πόρτας έως τη 1.1.2014 ήταν υποχρεωτικό και θεωρημένο από τις φορολογικές και αστυνομικές διατάξεις. Η ΠΟΛ 1023/2014 και το άρθρο 4 του Ν.4093/2012 (ΦΕΚ 222/Α/2012) καταργεί την υποχρεωτική τήρηση πρόσθετων βιβλίων κι έτσι τα βιβλία πόρτας δε θεωρούνται και δεν είναι υποχρεωτική η τήρησή τους. Η προαιρετική τήρηση των βιβλίων όμως δεν ισχύει, καθώς οι φορολογικές και αστυνομικές αρχές δε το εφαρμόζουν βασιζόμενοι στην αστυνομική διάταξη υπ' αριθμού 8 του Αρχηγού

της Ελληνικής Αστυνομίας (ΦΕΚ Β' 1957/1.11.1999) που τροποποιήθηκε με την αριθμό 1500/3/1-κθ' (ΦΕΚ Β1674/2003) και εγκρίθηκε η Αστυνομική Διάταξη υπ' αριθμού 8Α.

Με την άφιξη του πελάτη, στο βιβλίο κίνησης πελατών, καταχωρούνται το ονοματεπώνυμο του πελάτη, η ημερομηνία άφιξης και αναχώρησής του, ο αριθμός του δωματίου στο οποίο διαμένει, καθώς και οι υπηρεσίες συμφωνίας (B.B., H.B., F.B., Allinclusive). Στην περίπτωση που οι πελάτες είναι οικογένειες καταχωρείται μόνο το όνομα του ατόμου που κάνει τη συμφωνία και η απόδειξη παροχής υπηρεσιών έπειτα εκδίδεται στο όνομα του πελάτη που έχει καταχωρηθεί στο βιβλίο πόρτας. Στην περίπτωση που ο πελάτης αναχωρήσει είτε νωρίτερα είτε αργότερα από τη συμφωνημένη ημερομηνία τότε καταχωρείται η νέα ημερομηνία αναχώρησης. Αφού συμπληρωθεί το βιβλίο κίνησης πελατών φυλάσσεται από την ξενοδοχειακή επιχείρηση για 5 χρόνια, για τυχόν έλεγχο.

➤ Ημερήσιο Ισοζύγιο

Το ημερήσιο ισοζύγιο αναφέρεται στα ημερήσια έσοδα που έχει το κάθε τμήμα της ξενοδοχειακής επιχείρησης. Η δομή του είναι απλή και εύκολη στη χρήση. Στην πρώτη στήλη αναγράφεται ο αριθμός του δωματίου του πελάτη, στη δεύτερη ο αριθμός των ατόμων που διαμένουν στο δωμάτιο, ακολουθεί το όνομα του πελάτη, τα τμήματα του ξενοδοχείου και οι χρεώσεις τους προς τον πελάτη. Τέλος, υπάρχει το συνολική αποτέλεσμα και οι παρατηρήσεις.

Αφού γίνεται η καταχώρηση των ημερήσιων κινήσεων των πελατών γίνεται η τακτοποίηση των λογαριασμών σε περιπτώσεις προκαταβολής ή εξόφλησης. Επιπλέον, στο ημερήσιο ισοζύγιο, αναφέρονται όλες οι αφίξεις των πελατών, αλλά και τα έσοδα των τμημάτων του ξενοδοχείου. Το αποτέλεσμα του ημερήσιου ισοζυγίου πρέπει να ελεγχθεί προσεκτικά για την αποφυγή λαθών, να διασταυρωθεί με το Βιβλίο Πόρτας, τις συγκεντρωτικές καταστάσεις των τμημάτων, τα παραστατικά και την ταμειακή κατάσταση.

➤ Ημερολόγιο Πωλήσεων

Το Ημερολόγιο πωλήσεων απεικονίζει αναλυτικά όλες τις τιμολογημένες πωλήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί και εξοφληθεί είτε με μετρητά είτε επί πιστώσει. Στο ημερολόγιο πωλήσεων αναγράφονται το ονοματεπώνυμο του πελάτη, ο αριθμός του δωματίου του, η καθαρή αξία των προϊόντων ή υπηρεσιών, ο συντελεστής Φ.Π.Α., τα στοιχεία του παραστατικού, ο τρόπος πληρωμής, και το είδος πώλησης (χονδρική/λιανική).

5.1.6 Διαδικασίες Κλεισίματος Της MainCourante

Κάθε φορά που γίνεται το νυχτερινό κλείσιμο στην maincourante, γίνεται έλεγχος όλων των κινήσεων και επαλήθευση όλων των εγγράφων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημέρας. Στο νυχτερινό κλείσιμο ελέγχονται επίσης τα πιστωτικά όρια των πελατών και η ορθότητα των λογαριασμών, οι οποίοι συγκρίνονται με τις συγκεντρωτικές καταστάσεις, οι οποίες είναι καταχωρημένες στο λογαριασμό των πελατών.

Η διαδικασία του κλεισίματος περιλαμβάνει τον έλεγχο της αντιστοιχίας του δωματίου με τη τιμή του, το βιβλίο κίνησης πελατών, τη σύγκριση των καταστάσεων με την αναφορά ημέρας του προϊσταμένου των ορόφων, καθώς και την ενημέρωση όλων των μη καταχωρημένων εγγράφων. Οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες χρησιμοποιούν πλήρως αυτοματοποιημένα συστήματα, τα οποία είναι γρηγορότερα και αξιόπιστα συγκριτικά με τα παλαιότερα συστήματα και καθιστούν τη διαδικασία κλεισίματος γρήγορη και αποτελεσματική.

5.2 Αμερικάνικο Λογιστικό Σύστημα

(Uniform System Of Accounts For The Lodging Industry -USALI)

Η εξάπλωση των αμερικανικών ξενοδοχείων παγκοσμίως οδήγησε στην εφαρμογή του αμερικάνικου κλαδικού λογιστικού σχεδίου, γνωστό ως USALI, το οποίο δημιουργήθηκε στις ΗΠΑ το 1926 και εξαπλώθηκε παγκοσμίως. Το συγκεκριμένο σύστημα διαθέτει μια ενιαία λογιστική ορολογία, ενιαίους κανόνες αναφορικά με την κοστολόγηση και την αποτίμηση, ενιαίο τύπο χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ενιαία ονοματολογία και συνδεσμολογία των λογαριασμών και συμβαδίζει με τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές (Generally Accepted Accounting Principles -GAAP).

Τα λογιστικά συστήματα που αναπτύσσονται βασίζονται σε τμηματικές λογιστικές αρχές, σύμφωνα με τις οποίες η παραγωγή των προϊόντων και υπηρεσιών γίνεται στα τμήματα και όχι στις γραμμές παραγωγής. Το σύνολο των εκμεταλλεύσεων και υπηρεσιών δημιουργούν την κατάσταση του εισοδήματος με τον προσδιορισμό των συνολικών καθαρών εσόδων και την αφαίρεση του κόστους των πωλήσεων όλων των εκμεταλλεύσεων της επιχείρησης. Τα έξοδα διακρίνονται σε έξοδα μισθοδοσίας, σχετικών παροχών και επιδομάτων και λοιπά έξοδα, ενώ οι δαπάνες χαρακτηρίζονται ως άμεσες. Ο προσδιορισμός του αποτελέσματος του συνόλου του εκμεταλλεύσεων είναι το σύνολο των εσόδων από τα ενοίκια και τα λοιπά έσοδα. Οι έμμεσες δαπάνες, οι οποίες δε μεταφέρονται σύμφωνα με το λογιστικό σύστημα και δεν κατανέμονται στα κέντρα κέρδους, είναι τα γενικά έξοδα και έξοδα λειτουργίας, τα έξοδα του τμήματος ανθρώπινων πόρων, πωλήσεων, marketing, ψυχαγωγίας των πελατών, τα έξοδα μηχανογράφησης, καθώς και τα έξοδα συντήρησης και επισκευής. Οι δαπάνες συντήρησης και επισκευής περιλαμβάνουν τα χρηματοοικονομικά έξοδα λειτουργίας, τα ενοίκια, τους φόρους, τους τόκους, τα ασφάλιστρα, τις αποσβέσεις και τις αμοιβές της διοίκησης της επιχείρησης. Η κατανομή των γενικών εξόδων λειτουργίας γίνεται με βάση το κόστος της άμεσης εργασίας, τις καθαρές πωλήσεις των υπηρεσιών της επιχείρησης και τα τετραγωνικά μέτρα, ενώ ο μερισμός των εξόδων αυτών θεωρείται προαιρετική και γίνεται μόνο σε περίπτωση που η επιχείρηση καθ' αυτή θεωρήσει την ενέργεια απαραίτητη.

Οι καταστάσεις εισοδήματος είναι αναλυτικές και ξεχωριστές για κάθε υπηρεσία του ξενοδοχείου. Με αυτόν τον τρόπο διαμορφώνονται ξεχωριστές λογιστικές καταστάσεις για κάθε κέντρο κέρδους, οι οποίες παρουσιάζουν τα έσοδα και τα έξοδα αναλυτικά. Στα κέντρα κέρδους που δημιουργούνται δε μεταφέρονται όλες οι άμεσες δαπάνες, σταθερές και μεταβλητές. Το άμεσο περιθώριο κέρδους εκφράζει την αποδοτικότητα του τμήματος και τη συμβολή του στην κάλυψη του γενικού κόστους και τη διαμόρφωση του τελικού αποτελέσματος αποτίμησης της επιχείρησης, γι' αυτό και βρίσκεται υπό τον έλεγχο του

επικεφαλής του τμήματος. Έτσι, ο προσδιορισμός του αποτελέσματος ανά προσφερόμενη υπηρεσία είναι αποτέλεσμα του άμεσου μεταβλητού κόστους παραγωγής, με τη προσαύξηση του άμεσου μεταβλητού κόστους διάθεση. Ο προσδιορισμός του οριακού και του άμεσου περιθωρίου κέρδους, το οποίο κυριαρχεί στη λήψη αποφάσεων, γίνεται μέσω του άμεσου λειτουργικού κόστους και διευκολύνει τη λειτουργία του συστήματος κοστολόγησης.

Το σύστημα σχεδιάστηκε με σκοπό την ταξινόμηση, οργάνωση και παρουσίαση των πληροφοριών έτσι ώστε να γίνεται δυνατή η σύγκριση των οικονομικών στοιχείων των ξενοδοχείων. Ένα από τα πλεονεκτήματα της ομοιομορφίας που προσφέρεται είναι ότι μπορεί να γίνει η σύλληψη των πληροφοριών σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο από παρόμοιες επιχειρήσεις εντός τους ξενοδοχειακού κλάδου και να αναπαραχθεί με τη μορφή μέσου όρου και στατιστικών. Οι Adams και Kwansa (1992) υποστηρίζουν πως οι λογιστικές πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με τις αποδείξεις του USALI δεν έχουν αξία στη λήψη αποφάσεων. Σημειώνουν επίσης πως το σύστημα αυτό είναι ξεπερασμένο σύστημα και δεν ανταποκρίνεται στην οργανωτική δομή των σύγχρονων πολυεθνικών επιχειρήσεων. Το ποσοστό των ξενοδοχείων στην Ελλάδα που χρησιμοποιούν το Ενιαίο Σύστημα Λογαριασμών είναι μικρό και στη πλειοψηφία τους αποτελούν μέρος πολυεθνικών αλυσίδων και ομίλων. Οι Harris και Brown (1998) υποστηρίζουν πως το USALI δε συμβαδίζει με τη στρατηγική πολλών ξενοδοχειακών μονάδων, διότι δεν παρέχει επαρκείς πληροφορίες αναφορικά με τις δραστηριότητες των πελατών και των εσόδων. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί πως οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις του συστήματος είναι σύμφωνες με το πρότυπο 1 των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Ο φόρος είναι το ποσό εκείνο που παρακρατείται από τα έσοδα των φυσικών και των νομικών προσώπων μέσω της φορολογίας που επιβάλλεται από το κράτος και αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων του δημοσίου. Η συγκέντρωση οικονομικών πόρων αποτελεί την κύρια αιτία ύπαρξης των φόρων, καθώς μέσω αυτών το κράτος μπορεί να ανταπεξέλθει στις κρατικές δαπάνες. Ο διαχωρισμός των φόρων ποικίλλει, ωστόσο σε γενικές μορφές οι φόροι χωρίζονται σε άμεσους και σε έμμεσους. Άμεσοι φόροι είναι οι φόροι που επιβαρύνουν το εισόδημα των φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και την περιουσία τους, ενώ οι έμμεσοι αφορούν την κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών.

Η ύπαρξη του τουρισμού ως <<προϊόν>> αποτελεί σύνθετο και περίπλοκο φαινόμενο, διότι η ύπαρξή του επηρεάζεται από διάφορους τομείς και γι' αυτό το λόγο επιβαρύνεται από τους φόρους ποικιλοτρόπως (Φορτάκης, Π. & Πανταζόπουλος, Π., 2018). Οι φόροι επιβαρύνουν τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα χωρίς να υπάρχει κάποια αντιπαροχή, ενώ τα τέλη καταβάλλονται για την παροχή κάποιας υπηρεσίας. Οι Gooroochurn, N. & Sinclair, T. (2005) σημειώνουν πως από τους 45 τύπους επιβαλλόμενων φόρων στον τουριστικό τομέα, οι 30 πληρώνονται άμεσα από τους καταναλωτές και οι 15 πλήττουν τις ξενοδοχειακές μονάδες.

6.1 Κατηγορίες Φόρων

Οι φόροι χωρίζονται σε κατηγορίες σύμφωνα με τη φορολογική βάση, το συντελεστή του φόρου και τον τρόπο υπολογισμού του.

- Φόρος σταθερού ποσού κατά τον φορολογούμενο.

Ο φόρος σταθερού ποσού κατά τον φορολογούμενο είναι σταθερός και ίδιος για όλους τους φορολογούμενους. Επιπλέον, δε λαμβάνει υπόψιν κανένα κριτήριο εισοδηματικό ή περιουσίας.

- Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων υπολογίζεται με βάση το ετήσιο εισόδημα των φυσικών προσώπων αφού αφαιρεθούν τυχόν έξοδα που δε φορολογούνται, ενώ ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων σχετίζεται με τα ετήσια κέρδη προ φόρων της επιχείρησης.

➤ Φόρος κατανάλωσης

Οι φόροι κατανάλωσης επιβαρύνουν τους υπόχρεους σύμφωνα με τις δαπάνες που πραγματοποίησαν για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Οι φόροι κατανάλωσης έχουν 3 υποκατηγορίες:

- Προσωπικός φόρος επί της δαπάνης

Ο παρών φόρος επιβάλλεται στο σύνολο των δαπανών του υπόχρεου με βάση την τεχνική του φόρου εισοδήματος. Οι δαπάνες υπολογίζονται είτε ως άθροισμα των συνολικών παραστατικών εξόδων του υπόχρεου (αποδείξεις λιανικής, τιμολόγια κ.α.) είτε από τη διαφορά του εισοδήματος και της αποταμίευσής του.

- Φόρος που εφαρμόζεται σε ένα στάδιο κατά τη διάρκεια παραγωγής του.

Ο συγκεκριμένος φόρος επιβαρύνει την αξία του προϊόντος σε ένα μόνο στάδιο κατά την παραγωγή του.

- Φόροι που επιβαρύνουν δύο ή περισσότερα στάδια παραγωγής του προϊόντος.

Οι φόροι αυτοί επιβαρύνουν τη συνολική αξία ενός προϊόντος σε κάθε στάδιο που ορίζει ο φορολογικός νόμος. Οι συγκεκριμένοι φόροι χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

A. Στο συγκεντρωτικό φόρο επί της δαπάνης, όπου εφαρμόζεται στη συνολική αξία του αγαθού κατά τη διαδικασία παραγωγής του.

B. Στο φόρο προστιθέμενης αξίας, ο οποίος επιβαρύνει την αξία του αγαθού κατά την πώλησή του.

- Φόροι που πλήττουν τα περιουσιακά στοιχεία.

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν στην κατοχή τους περιουσιακά στοιχεία υποχρεούνται να μεταβιβάσουν στη φορολογούσα αρχή ένα μέρος των στοιχείων αυτών με τη μορφή φόρου. Ο φόρος αυτός λαμβάνει υπόψιν εάν τα χρέη υπόκειται στα περιουσιακά στοιχεία ή όχι. Σύμφωνα με τα παραπάνω, προκύπτουν οι εξής υποκατηγορίες του φόρου:

A. Φόροι επί της καθαρής περιουσίας. Οι συγκεκριμένοι φόροι πλήττουν τα φυσικά πρόσωπα και λαμβάνοντας υπόψιν τις αξίες των περιουσιακών στοιχείων, οι οποίες προκύπτουν από την αφαίρεση των οφειλών τους προς τρίτους.

B. Ονομαστικοί φόροι περιουσίας. Οι εν λόγο φόροι ορίζονται επί της ακέραιας συνολικής αξίας της περιουσίας του υπόχρεου. Ο φόρος αυτός διακρίνεται σε ειδικό ή γενικό ανάλογα με το αν υπάρχει ολική ή μερική φορολόγηση των περιουσιακών στοιχείων.

- Φόρος μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων.

Οι φόροι μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων υπολογίζονται κατά τη μεταβίβαση μιας περιουσίας από έναν φορολογούμενο στον άλλο. Ανάλογα με τον τρόπο της μεταβίβασης διακρίνονται σε φόρο δωρεάς, φόρο κληρονομιάς και φόρο γονικής παροχής.

6.2 Φόροι Που Πληρώνουν Πάσης Φύσεως Επιχειρήσεις

- Φόρος εισοδήματος νομικών οντοτήτων.

Ο φόρος εισοδήματος νομικών οντοτήτων καταβάλλεται στο κράτος από την επιχείρηση και επιβαρύνει τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τα έσοδα της επιχείρησης (πωλήσεις, μετοχές, ενοίκια κ.α).

- Προκαταβολής φόρου του επόμενου έτους.

Οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να πληρώσουν 100% προκαταβολή φόρου για το επόμενο έτος. Στο επόμενο έτος, όμως, αφαιρείται η προκαταβολή φόρου που είχε καταβάλλει η επιχείρηση το προηγούμενο έτος.

- Φόρος μισθωτής υπηρεσίας (Φ.Μ.Υ).

Κάθε επιχείρηση είναι αναγκασμένη από το κράτος να παρακρατεί από τη μισθοδοσία των υπαλλήλων της το φόρο που τους αναλογεί και υποχρεούται να καταβάλλει αυτούς τους φόρους στην αντίστοιχη Δ.Ο.Υ. Η διαδικασία επιβάρυνσης των φορολογούμενων, όπως και οι συντελεστές του φόρου, προκύπτουν από τον νόμο 4172/2013 (Φ.Ε.Κ, 2013).

- Τέλος επιτηδεύματος.

Οι επαγγελματίες πρέπει να καταβάλουν το τέλος επιτηδεύματος κάθε χρόνο στη φορολογούσα αρχή σύμφωνα με τον νόμο 3986/2001 (Φ.Ε.Κ, 2011). Ο φόρος αυτός δεν αφορά νέους επαγγελματίες (εξαιρούνται τις επιβολής του τα πρώτα πέντε χρόνια).

- Τέλη καθαριότητας και φωτισμού.

Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού σχετίζονται με τις ανάλογες υπηρεσίες που παρέχουν οι δήμοι στα ακίνητα. Το δημοτικό συμβούλιο ορίζει το συντελεστή του τέλους σύμφωνα με το είδος του ακινήτου και τα φορτία ρύπανσης και υπολογίζεται επί του εμβαδόν του ακινήτου.

- Φόρος μεγάλης ακίνητης περιουσίας (Φ.Μ.Α.Π)

Ο Φ.Μ.Α.Π. επιβαρύνει ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που έχουν στην κατοχή τους ακίνητη περιουσία, η οποία βρίσκεται στην Ελλάδα και υφίσταται από ακίνητα ή εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητα (εξαιρούνται οι αποθήκες). Ο φόρος υπολογίζεται ετησίως στη συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας του υπόχρεου (ΦΕΚ, 1997).

- Φόρος υπεραξίας ακινήτων (φόρος αναπροσαρμογής)

Ο φόρος υπεραξίας στις μεταβιβάσεις ακινήτων δεν εφαρμόζεται έπειτα από 3 παρατάσεις του 2019. Σύμφωνα με τους νόμους 2065/1992, 2443/1996 και τις τροποποιήσεις του νόμου 4308/2014 οι ιδιοκτήτες ξενοδοχείων με τρίτης κατηγορίας βιβλία καλούνται επανεξέτασης της αξίας των ακινήτων τους. Οι συντελεστές με γνώμονα την ΠΟΛ 1226/2012 κυμαίνονται από 1,05 έως 1,60 για τα κτήρια ενώ για οικοπέδα, γήπεδάκλπ. ο συντελεστής βρίσκεται μεταξύ 1,10 και 1,80.

- **Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α)**

Το ΕΝ.Φ.Ι.Α καταβάλλεται στο Ελληνικό Δημόσιο από το 2014 και οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις είναι ανάμεσα στους υπόχρεους του φόρου αφού διαθέτουν ακίνητη περιουσία ή και εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητη περιουσία. Ο φόρος υπολογίζεται κάθε 1^η Ιανουαρίου του κάθε έτους ανεξαρτήτως των αλλαγών που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια του έτους. Ο φόρος αυτός εμπεριέχει τον κύριο φόρο και τον συμπληρωματικό. Ο κύριος φόρος υπολογίζεται στο κάθε ακίνητο, ενώ ο συμπληρωματικός υπολογίζεται στην αξία των δικαιωμάτων σε ακίνητα (ΦΕΚ, 2013).

6.2.1 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α)

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας επιβαρύνει τον καταναλωτή λόγω αγοράς κάποιας υπηρεσίας ή κάποιου αγαθού. Αποτελεί έμμεσο φόρο και ισχύει από το 1987. Ο Φ.Π.Α επιβαρύνει κάθε στάδιο της διαδικασίας παραγωγής ενός αγαθού και το ύψος του έχει να κάνει με το είδος του αγαθού ή της υπηρεσίας που προσφέρεται. Συγκεκριμένα, λόγω δυσκολίας υπολογισμού του φόρου στις παροχές ξενοδοχείων γίνεται δυνατός ο υπολογισμός του με έναν μόνο συντελεστή. Οι υπηρεσίες εστίασης των ξενοδοχειακών μονάδων υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α 13%. Ο εν λόγω συντελεστής όμως αλλάζει ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας που λαμβάνει ο κάθε πελάτης.

Από 1^η Ιουνίου έως και τις 31 Οκτωβρίου 2020 η διαμονή σε ξενοδοχειακά καταλύματα με παροχή πρωινού ή ημιδιατροφής, τα μη οινοπνευματώδη ποτά, τα εισιτήρια των σινεμά, καθώς και οι μεταφορές ανθρώπων και των αποσκευών τους υπάγονται στον χαμηλό συντελεστή Φ.Π.Α 13%. Πιο συγκεκριμένα η διαμονή με πρωινό ή ημιδιατροφή η ενιαία τιμή υπάγεται στον μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. 13%. Μέχρι τώρα στη διαμονή με ημιδιατροφή το 10% της ενιαίας τιμής επιβαρυνόταν με Φ.Π.Α 24%. Στη διαμονή με πλήρη διατροφή το 5% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α, ενώ το 15% της ενιαίας τιμής επιβαρυνόταν με Φ.Π.Α 24%, ενώ στη διαμονή allinclusive (πλήρης διατροφή και παροχή υπηρεσιών όπως παροχή τηλεφωνικής επικοινωνίας, δραστηριότητες διασκέδασης, χρήση ομπρελών, κατανάλωσης ποτών κ.α.) 10% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α, εν αντιθέσει με το 20% που επιβαρυνόταν σε Φ.Π.Α 24%.

Οι καταναλώσεις μη αλκοολούχων ποτών και ροφημάτων υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α 13%, τα οινοπνευματώδη ποτά και η εκμετάλλευση κέντρων διασκέδασης όμως παραμένουν στον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α. Ο κινηματογράφος, καθώς και οι κάθε είδους μεταφορές ανθρώπων και των αποσκευών τους υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α 13%. Εξαιρούνται των παραπάνω τα αυτοκίνητα, τα οποία παραμένουν σε Φ.Π.Α 24%.

Από τη σκοπιά της λογιστικής το Φ.Π.Α χρεώνεται όταν η επιχείρηση κάνει αγορές και όταν γίνεται επιστροφή ή έκπτωση μιας πώλησης ή παροχής υπηρεσίας, ενώ πιστώνεται στις παροχές υπηρεσιών, στην πώληση προϊόντων ή γίνεται επιστροφή ή έκπτωση κάποιας αγοράς που πραγματοποιήθηκε από την επιχείρηση.

6.3 Φόροι Που Πλήττουν Οικονομικά Τις Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις

- Δημοτικός φόρος -τέλος παρεπιδημούντων

Σύμφωνα με το άρθρο 62 όπου καταργεί το άρθρο 20 του νόμου 2539/1997 οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις υποχρεούνται να καταβάλλουν στη ΔΟΥ που ανήκουν το τέλος των παρεπιδημούντων. Ο φόρος αυτός επιβαρύνει τους καταναλωτές και πρέπει να αναγράφεται

στο παραστατικό που λαμβάνει ο πελάτης. Ο συντελεστής του τέλους παρεπιδημούντων ανέρχεται στο 0,5% επί των ακαθάριστων κερδών, ενώ στην περίπτωση που η ξενοδοχειακή μονάδα διαθέτει χώρους διασκέδασης με μουσική και ποτά ανέρχεται στο 5% επί των ακαθάριστων εσόδων.

- Φόρος ιδιόχρησης ακίνητης περιουσίας.

Σύμφωνα με το νόμο 4172/2013 ορίζεται ο νόμος ακίνητης περιουσίας στο εισόδημα και αφορά τα νομικά πρόσωπα και τις υπηρεσίες στην Ελλάδα. Ο φόρος αυτός θεωρείται εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και ο συντελεστής του ανέρχεται στο 3% επί την αντικειμενική αξία της ακίνητης περιουσίας. (ΦΕΚ, 2013).

- Τέλος δαπανών διαφήμισης

Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις καταβάλλουν φόρο ύψους 2% του ποσού που δαπανήθηκε σε διαφημίσεις στις δημοτικές αρχές. Στην περίπτωση που το ποσό συνοδεύεται με το αντίστοιχο παραστατικό από τον Δήμο, οι ξενοδοχειακές μονάδες δικαιούνται έκπτωση δαπανών διαφήμισης στα ακαθάριστα έσοδα με βάση τον νόμο 2238/1994.

- Δυνητικά τέλη.

Ο Δήμος έχει δικαίωμα επιβολής δυνητικών τελών για τη δημιουργία έργων που έχουν σκοπό την αναβάθμιση της περιοχής και κατά επέκταση την καλύτερη ποιότητα ζωής των κατοίκων της. Αυτό ορίζεται από το άρθρο 25 του νόμου 1828/1989.

- Φόρος διαμονής.

Σύμφωνα με το νόμο 4514/2018 ο πελάτης του ξενοδοχείου υποχρεούται να καταβάλλει φόρο διαμονής στο ξενοδοχείο που διέμεινε και αυτό με τη σειρά του να το αποδώσει στο κράτος. Ο φόρος διαμονής λοιπόν επιβαρύνει τον καταναλωτή, ο οποίος πλήρωσε για τη διαμονή του.

Το ποσό του φόρου υπολογίζεται σύμφωνα με τα αστέρια της ξενοδοχειακής επιχείρησης. Συγκεκριμένα, όσα ξενοδοχεία έχουν έως και 2 αστέρια το ποσό έρχεται στα 0,50ευρώ τη βραδιά, στα ξενοδοχεία με 3 αστέρια 1,50ευρώ, στα 4 αστέρια 3,00ευρώ και στα 5 αστέρια 4,00 ευρώ ανά βραδιά.

- Τέλος χρήσης κοινόχρηστων χώρων

Σύμφωνα με το νόμο 1080/1980 οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να καταβάλλουν τέλη κοινόχρηστων χώρων στο Δήμου όπου ανήκουν για τη χρησιμοποίηση κοινόχρηστων χώρων που ανήκουν στον εκάστοτε Δήμο. Τα τέλη κοινόχρηστων χώρων ορίζονται κάθε χρόνο από το δημοτικό συμβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

7.1 Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Σ.Σ.Ε.)

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 648 και 652 του Α.Κ, Αρ.π. 1356/92, 437/94, 185/00 η έννοια της σύμβασης εργασίας δίνεται ως ακολούθως: <<Με τη σύμβαση εργασίας ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να παρέχει, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, την εργασία του στον εργοδότη και αυτός να καταβάλλει το συμφωνημένο μισθό>>.

Σύμφωνα με το άρθρο 680 του αστικού κώδικα: με σύμβαση ανάμεσα σε εργοδότες ή ένωση εργοδοτών και σε εργαζομένους ή ένωση εργαζομένων (συλλογική σύμβαση εργασίας) μπορούν να καθορίζονται, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου, οι όροι με τους οποίους θα συνομολογούν οι επί μέρους συμβάσεις εργασίας των ατόμων ή των ενώσεων

που υποβάλλονται στη συλλογική σύμβαση. Η συλλογική σύμβαση εργασίας είναι έγγραφη σύμβαση, την οποία συνάπτουν μία ή περισσότερες επαγγελματικές οργανώσεις εργαζομένων και μία ή περισσότερες επαγγελματικές οργανώσεις εργοδοτών ή και μεμονωμένοι εργοδότες και με την οποία καθορίζονται οι όροι των ατομικών εργασιακών σχέσεων (κανονιστικοί όροι), καθώς και οι μεταξύ των συμβαλλομένων αμοιβαίες υποχρεώσεις (ενοχικοί όροι).

Η συλλογική σύμβαση απαιτείται να καταρτισθεί εγγράφως και οι όροι των επί μέρους συμβάσεως εργασίας, που είναι αντίθετοι με τη συλλογική σύμβαση, είναι άκυροι, εφόσον δεν είναι ευνοϊκότεροι για τον εργαζόμενο και στη θέση τους ισχύουν οι όροι της συλλογικής σύμβασης.

7.1.1 Προϋποθέσεις Κατάρτισης Σ.Σ.Ε.

Για την κατάρτιση της σύμβασης εργασίας απαραίτητη αποτελεί η δικαιοπρακτική ικανότητα, καθώς και η ελεύθερη βούληση των συμβαλλομένων. Πιο συγκεκριμένα, ικανός για κάθε δικαιοπραξία θεωρείται όποιος έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του. Ο ανήλικος είναι ικανός για δικαιοπραξία μόνο όπως ορίζει ο νόμος (άρθρο 133 Α.Κ.). Ο ανήλικος που συμπλήρωσε το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του μπορεί, με τη γενική συναίνεση των προσώπων που ασκούν την γονική επιμέλεια, να συνάψει σύμβαση εργασίας ως εργαζόμενος. Αν δεν του δίδεται η συναίνεση αυτή, αποφασίζει το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ανήλικου (άρθρο 136 Α.Κ.)). Ο ανήλικος που συμπλήρωσε το δέκατο τέταρτο έτος μπορεί να διαθέτει ελεύθερα κάθε τι που κερδίζει από την προσωπική του εργασία, ενώ ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους απαγορεύεται να απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εργασία, εκτός από κάποιες περιπτώσεις απασχολήσεως σε θεατρικές παραστάσεις και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις (Ν. 1837/89).

Για να είναι έγκυρη η κατάρτιση της σύμβασης εργασίας πρέπει τα συμβαλλόμενα μέρη να εκφραστούν και να αποφασίσουν ελεύθερα. Η Πολιτεία επεμβαίνει με διάφορους τρόπους στην κατάρτιση της σύμβασης εργασίας. Αναλυτικότερα:

- Επιβάλλει την αναγκαστική πρόσληψη των μισθωτών μέσω του Γραφείου Ευρέσεως Εργασίας (Γ.Ε.Ε.), γεγονός που δεν περιορίζει ουσιωδώς την ελευθερία των συμβαλλομένων,
- Επιβάλλει την αναγκαστική πρόσληψη ορισμένων κατηγοριών προσώπων (ατόμων με ειδικές ανάγκες),
- Υποχρεώνει πολλά είδη επιχειρήσεων ή κατηγορίες εργασιών, να προσλάβουν για ορισμένες ειδικότητες πρόσωπα εφοδιασμένα με πτυχίο ή άδεια ή βιβλιάριο υγείας,
- Θέτει περιορισμούς στην απασχόληση των ανηλίκων και των γυναικών,
- Απαγορεύει την πρόσληψη σε ορισμένες θέσεις προσώπων στερούμενων συγκεκριμένων τυπικών ή ουσιαστικών προσόντων (όπως ο στερούμενος απολυτηρίου δημοτικού σχολείου που δε μπορεί να συνάψει σύμβαση εργασίας ως ειδικευμένος εργάτης (άρθρο 28 Ν.Δ. 3094/54) και ο καταδικασμένος αμετάκλητο για ατιμωτικά εγκλήματα ή για ναρκωτικά ή σωματεμπορία, που δε μπορεί να προσληφθεί σε θέσεις ξενοδοχειακού προσωπικού (άρθρο 1 Ν. 1077/80) και
- Ορίζει κατώτατα όρια αμοιβής της εργασίας, γενικώς και κατά κατηγορίες εργαζομένων, που είναι υποχρεωτικά.

Η ελευθερία των συμβαλλομένων κατά την κατάρτιση της συμβάσεως εργασίας δε μπορεί να φθάνει μέχρι του σημείου, ώστε να συν ομολογούνται όροι αντίθετοι προς τους κανόνες αναγκαστικού εργατικού δικαίου, εκτός αν είναι ευνοϊκότεροι για τον εργαζόμενο. Για παράδειγμα επιτρέπεται η συμφωνία που προβλέπει τη χορήγηση στο μισθωτό ετήσιας άδειας μεγαλύτερης εκείνης που ορίζει ο Α.Ν. 539/45, όχι όμως μικρότερης.

7.1.2 Είδη Σ.Σ.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.1876/90, οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- ✓ Εθνικές γενικές, που αφορούν τους εργαζόμενους ολόκληρης της χώρας. Με αυτές καθορίζονται, κυρίως, τα κατώτερα όρια μισθών και ημερομισθίων για όλους τους εργαζόμενους της χώρας, με την έννοια ότι δεν μπορεί να υπάρξει χαμηλότερος μισθός ή ημερομίσθιο με άλλη συλλογική σύμβαση εργασίας ή διαιτητική απόφαση ή ελεύθερη συμφωνία των συμβαλλομένων για καμιά κατηγορία εργαζομένων. Αυτές μπορούν να ρυθμίζουν και πολλά άλλα θέματα από τον κατάλογο που περιλαμβάνει το άρθρο 2 του Ν. 1876/90.
- ✓ Εθνικές ομοιοεπαγγελματικές, που αφορούν τους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος και των συναφών προς το επάγγελμα αυτό ειδικοτήτων ολόκληρης της χώρας. Οι εθνικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από τις ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, καθώς και τις εργοδοτικές οργανώσεις πανελληνίας εκτάσεως.
- ✓ Τοπικές ομοιοεπαγγελματικές, που αφορούν τους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος και των συναφών ειδικοτήτων συγκεκριμένης πόλης ή περιφέρειας. Οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται από ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων τοπικού χαρακτήρα και από εργοδοτικές οργανώσεις.
- ✓ Επιχειρησιακές, που αφορούν τους εργαζόμενους μιας επιχείρησης ή εκμετάλλευσης. Αυτές συνάπτονται από συνδικαλιστικές οργανώσεις της επιχείρησης που καλύπτουν τους εργαζόμενους, ανεξάρτητα από την κατηγορία, τη θέση ή την ειδικότητά τους και εφόσον αυτές ελλείπουν από τις αντίστοιχες πρωτοβάθμιες οργανώσεις και από τον εργοδότη.
- ✓ Κλαδικές, που αφορούν τους εργαζόμενους περισσότερων ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων ορισμένης πόλεως ή περιφέρειας ή και όλης της χώρας. Οι κλαδικές, επιχειρησιακές και οι εθνικές ή τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις δεν επιτρέπεται να περιέχουν όρους εργασίας δυσμενέστερους για τους εργαζόμενους από τους όρους εργασίας των εθνικών γενικών συλλογικών

συμβάσεων. Σε περίπτωση υπογραφής νέας εθνικής γενικής συλλογικής συμβάσεως εργασίας, εάν τα κατώτατα όρια αμοιβής κάποιων μισθωτών αποβούν κατώτερα εκείνων που ορίζει η εθνική γενική συλλογική σύμβαση, παύουν αυτομάτως να ισχύουν και τα οριζόμενα από τη νέα Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. ισχύουν για όλους τους εργαζόμενους.

7.1.3 Περιεχόμενο Σ.Σ.Ε.

Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και οι διαιτητικές συμπληρώνουν τους γενικούς όρους της εργασίας που ρυθμίζονται από τους σχετικούς νόμους και κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα. Μέσω των συλλογικών συμβάσεων και των διαιτητικών αποφάσεων οι όροι εργασίας είναι ευμενέστεροι.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 1876/90 ορίζετε λεπτομερώς το περιεχόμενο της συλλογικής συμβάσεως εργασίας, που μπορεί να ρυθμίζει:

- ✓ Ζητήματα σχετικά με τη σύναψη, τους όρους λειτουργίας και τη λήξη των ατομικών συμβάσεων εργασίας, που εμπίπτουν στο πεδίο ισχύος της,
- ✓ Ζητήματα που αφορούν την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος στην επιχείρηση,
- ✓ Ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης, εκτός από τα συνταξιοδοτικά,
- ✓ Ζητήματα σχετικά με την άσκηση της επιχειρηματικής πολιτικής στο μέτρο που αυτή επηρεάζει άμεσα τις εργασιακές σχέσεις,
- ✓ Ζητήματα που αφορούν την ερμηνεία των κανονιστικών όρων της Σ.Σ.Ε.,
- ✓ Ζητήματα που είναι αντικείμενο της συνεργασίας εργοδοτών και συμβουλίων εργαζομένων,
- ✓ Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών,
- ✓ Ζητήματα σχετικά με τις διαδικασίες και τους όρους συλλογικής διαπραγματεύσεως, μεσολαβήσεως και διαιτησίας,

- ✓ Η συλλογική σύμβαση εργασίας μπορεί να περιέχει ρήτρα ειρήνης σχετικά με τα ζητήματα που ρυθμίζει (εργασιακή ειρήνη).

Για τη σύναψη οποιασδήποτε συλλογικής συμβάσεως εργασίας απαιτείται η σύνταξη ιδιωτικού εγγράφου σε τρία πρωτότυπα, το οποίο πρέπει να περιέχει στοιχεία τις συνδικαλιστικές οργανώσεις που συμβάλλονται και τους εκπροσώπους τους, τη χρονολογία καταρτίσεως της και την έκταση εφαρμογής της. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 1876/90 ορίζετε λεπτομερώς το περιεχόμενο της συλλογικής συμβάσεως εργασίας, Διαδικασία συνάψεως συλλογικής συμβάσεως εργασίας, ενώ σύμφωνα με τον νόμο 1876/90, στα άρθρα 4 - 6 αυτού, ορίζετε λεπτομερώς η διαδικασία συνάψεως των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, που έχει ως εξής:

- Διαδικασία διαπραγματεύσεων

Πριν από την υπογραφή οποιασδήποτε συλλογικής συμβάσεως εργασίας, διεξάγονται διαπραγματεύσεις μεταξύ των εκπροσώπων των εργαζομένων και των εργοδοτών. Εφόσον οι διαπραγματεύσεις καταλήξουν σε συμφωνία, καταρτίζεται η συλλογική σύμβαση εργασίας εγγράφως σε τρία πρωτότυπα, τα οποία υπογράφονται από τους αντιπροσώπους των μερών. Ο κάθε ενδιαφερόμενος λαμβάνει από ένα πρωτότυπο και το τρίτο κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας.

Για να τεθεί σε ισχύ η συναφθείσα συλλογική σύμβαση εργασίας, πρέπει το ένα από τα τρία πρωτότυπα έγγραφα αυτής να κατατεθεί αρμοδίως και να καταχωρηθεί στο ειδικό βιβλίο που τηρείται σε όλες τις Επιθεωρήσεις Εργασίας των Νομαρχιών ή στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας. Οι Ε.Γ.Σ.Σ.Ε και οι κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές Σ.Σ.Ε. κατατίθενται στην αρμόδια κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας. Οι τοπικές και οι επιχειρησιακές στις επιθεωρήσεις εργασίας των νομαρχιών. Οι υπηρεσίες αυτές χορηγούν αντίγραφο των Σ.Σ.Ε. ή διαιτητικών αποφάσεων σε κάθε ενδιαφερόμενο, κατόπιν αιτήσεως. Ο εργοδότης οφείλει να κοινοποιεί και στο συμβούλιο εργαζομένων της επιχείρησης κάθε επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας, καθώς και κάθε τροποποίησή της. Μοναδικός τρόπος δημοσιότητας της σ.σ.ε. είναι η κατάθεση αυτής στην αρμόδια υπηρεσία του

Υπουργείου Εργασίας. Από την ημέρα της καταθέσεως αρχίζει η ισχύς της (άρθρο 9 παρ. 2 Ν. 1876/90).

7.1.4 Λήξη Ισχύος Σ.Σ.Ε.

Η ισχύς της Σ.Σ.Ε αρχίζει από την ημέρα καταθέσεώς της στην αρμόδια υπηρεσία και λήγει με την πάροδο του χρόνου της ή με καταγγελία, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου Καταγγελία της Σ.Σ.Ε.. Η καταγγελία της Σ.Σ.Ε. γίνεται εγγράφως και μπορεί να καταγγελθεί μετά την παρέλευση ενός έτους από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της ή ακόμη και πριν την πάροδο έτους ή πριν από τη λήξη της γενικώς, εάν έχουν μεταβληθεί σημαντικά οι συνθήκες, που υπήρχαν κατά την υπογραφή της. Σε περίπτωση όμως που έχει κυρωθεί με νόμο, η καταγγελία θεωρείται ανίσχυρη. Τα έννομα αποτελέσματα της καταγγελίας αρχίζουν έξη μήνες μετά τη δήλωσή της στην άλλη πλευρά και στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας ή την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας εάν, βέβαια, δεν έχει συναφθεί νέα σ.σ.ε.σε αυτό το διάστημα.

Μετά την με οποιοδήποτε τρόπο παύση της ισχύος της συλλογικής συμβάσεως εργασίας, οι ατομικές συμβάσεις εργασίας των εργαζομένων δεν αποβάλλουν αυτομάτως τους όρους αυτών, αντίθετα εξακολουθούν να ισχύουν με τους όρους που είχαν προσλάβει κάτω από το κράτος της οικείας συλλογικής συμβάσεως εργασίας. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 9 του Ν. 1876/90, ορίζουν ότι οι κανονιστικοί όροι της συλλογικής συμβάσεως εργασίας, που έληξε ή καταγγέλθηκε, εξακολουθούν να ισχύουν επί ένα εξάμηνο και εφαρμόζονται και στους εργαζόμενους που προσλαμβάνονται στο διάστημα αυτό. Επιπλέον, εφόσον ο εργοδότης δεσμεύεται από επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας, οι κανονιστικοί όροι αυτής ισχύουν υποχρεωτικά και στις εργασιακές σχέσεις όλων των εργαζομένων που απασχολούνται στον εν λόγω εργοδότη και μετά την πάροδο του εξαμήνου (από τη λήξη της Σ.Σ.Ε.) οι υφιστάμενοι όροι εργασίας εξακολουθούν να ισχύουν μέχρις ότου λυθεί ή τροποποιηθεί η ατομική σχέση εργασίας.

7.2 Προσλήψεις, Ωράριο Εργασίας, Και Μισθοδοσία

7.2.1 Προσλήψεις Μισθωτών

Η κάθε επιχείρηση που προσλαμβάνει υπάλληλο ή εργάτη, έχει υποχρέωση να συμπληρώσει διπλά το έντυπο "αναγγελία πρόσληψης", που το παίρνει από τον Ο.Α.Ε.Δ. της περιοχής που πρόκειται να προσληφθεί ο μισθωτός και να το προσκομίσει μέσα σε 8 ημερολογιακές ημέρες, μετρούμενες από την επόμενη της ημέρας πρόσληψης, στον ίδιο οργανισμό (και αν είναι νεοσύστατη επιχείρηση, για τους 3 πρώτους μήνες, μέσα σε 30 μέρες). Από το έντυπο αυτό, το πρωτότυπο παραμένει στον Ο.Α.Ε.Δ. της περιοχής που θα απασχοληθεί ο μισθωτός και το αντίτυπο το παραλαμβάνει η επιχείρηση. Αν δεν γίνει αναγγελία πρόσληψης μέσα σε 8 μέρες, τότε για κάθε μισθωτό επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με 10 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη, τα οποία μετά από συμβιβασμό, μπορούν να μειωθούν στα 2,5 ημερομίσθια. Ο συμβιβασμός αυτός γίνεται με προσφυγή στον αρμόδιο Νομάρχη μέσα σε 30 μέρες από την κοινοποίηση του προστίμου. (βλέπε παράρτημα 2ο σελ. 165.υποδείγματα σχετικών εγγράφων). Επίσης, ο εργοδότης που δεν καταχωρεί στα μισθολόγια του ΙΚΑ τους εργαζόμενους της επιχείρησής του μέχρι τέλους του επόμενου μήνα, επιβάλλεται σε βάρος του εργοδότη πρόστιμο, που ανέρχεται σε 12,5 τεκμαρτά ημερομίσθια της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσεως του Ι.Κ.Α. Ο εργοδότης έχει ακόμη υποχρέωση για κάθε πρόσληψη νέου εργαζομένου να καταθέτει στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας εντός 15 ημερών συμπληρωματική κατάσταση, διαφορετικά υπόκειται σε πρόστιμο.

Αν ο εργοδότης προσλάβει προσωπικό χωρίς τη μεσολάβηση του Ο.Α.Ε.Δ. δεν επιβάλλεται πρόστιμο, αν μέσα σε 8 μέρες συμπληρωθεί η αναγγελία πρόσληψης και υποβληθεί αυτή στον Ο.Α.Ε.Δ. της περιοχής (άρθρο 1 Ν.Δ. 753/70). Ο καθένας που επιθυμεί να εργαστεί ως μισθωτός, θα πρέπει να παρουσιαστεί στο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας (Γ.Ε.Ε.) αυτοπροσώπως και να πάρει "Κάρτα Ανεργίας". Επίσης, αν ο νεοπροσλαμβανόμενος δεν έχει ασφαλιστικό βιβλιário, τότε θα πρέπει ο εργοδότης του να του πάρει ασφαλιστικό βιβλιário από το ΙΚΑ μετά από σχετική αναγγελία στο αρμόδιο υποκατάστημα του ΙΚΑ.

Ειδικό Βιβλίο Καταχώρησης Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού. Προτού αναλάβει εργασία ο νεοπροσλαμβανόμενος, ο εργοδότης τον καταχωρεί με όλα τα στοιχεία του στο "Ειδικό Βιβλίο Καταχώρησης Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού", που το παραλαμβάνει θεωρημένο από το ΙΚΑ. Οι εργοδότες υποχρεούνται να καταχωρούν στο Ειδικό Βιβλίο όλους τους εργαζόμενους που υπάγονται στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. - ΕΤΑΜ, αμέσως μετά την πρόσληψη και πριν αυτοί αναλάβουν εργασία. Με τις διατάξεις του Ν. 3232/2004 δόθηκε η δυνατότητα τήρησης του Ειδικού Βιβλίου μηχανογραφικά με την προϋπόθεση ότι οι εργοδότες είναι ενταγμένοι στο Σ.Μ.Μ. κι εφόσον έχουν υποβάλει σχετικό αίτημα στη Διεύθυνση Ασφάλισης Εσόδων της Διοίκησης Ι.Κ.Α.- ΕΤΑΜ. Η υποχρέωση των εργοδοτών να τηρούν το Ειδικό Βιβλίο χειρόγραφα αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσής του, που πρέπει να είναι ταυτόχρονη με την ολοκλήρωση του ελέγχου. Το ειδικό βιβλίο φυλάσσεται από τον υπόχρεο εργοδότη για 10 χρόνια.

- Πρόσληψη Αλλοδαπών

Σε περίπτωση που προσλαμβάνεται αλλοδαπός (εκτός από χώρες της Ε.Ε.), θα πρέπει να υπάρχει σχετική άδεια εργασίας, που χορηγείται μέχρι ένα χρόνο περίπου από το Υπουργείο Εργασίας όταν πρόκειται να απασχοληθεί αλλοδαπός σε περισσότερους από έναν νομούς ή από το Νομόρχη όταν πρόκειται να απασχοληθεί μόνο σ' ένα νομό. Επίσης, χορηγείται στον αλλοδαπό και σχετική άδεια παραμονής στην Ελλάδα. Αν δεν υπάρχει άδεια εργασίας, η οποιαδήποτε σύμβαση εργασίας είναι άκυρη. Πρέπει να υποβάλλει αίτηση (σε τρία αντίτυπα) στην Επιθεώρηση Εργασίας του τόπου που πρόκειται να απασχοληθεί ο αλλοδαπός με αίτημα την απασχόληση του αλλοδαπού στην επιχείρησή του. Στην αίτηση αυτή αναγράφονται όλα τα στοιχεία του αλλοδαπού (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση στο εξωτερικό, τόπος γέννησης, ημερομηνία γέννησης, υπηκοότητα, ειδικότητα, αριθμός διαβατηρίου, χώρα που εκδόθηκε το διαβατήριο καθώς και τη διάρκεια απασχόλησής του στην Ελλάδα). Μαζί με την αίτηση υποβάλλονται και άλλα δικαιολογητικά που τα θεωρεί απαραίτητα η Επιθεώρηση Εργασίας. Στη συνέχεια, η Επιθεώρηση Εργασίας εγκρίνει ή δεν εγκρίνει με τη σειρά της την απασχόληση του αλλοδαπού στη συγκεκριμένη επιχείρηση. Ο αλλοδαπός μπορεί να πάρει και παράταση άδειας εργασίας συνολικά μέχρι 5 χρόνια.

Ο αλλοδαπός υποχρεούται να μεταβεί με ευθύνη του εργοδότη στην αρμόδια Διεύθυνση Υγιεινής της Νομαρχίας για να προβεί στις απαραίτητες αιματολογικές εξετάσεις. Στη συνέχεια, ο αλλοδαπός αυτός μαζί με τον εργοδότη παρουσιάζονται, μέσα σ' ένα μήνα, στην αρμόδια Αστυνομική υπηρεσία, για να γίνει η σχετική καταγραφή του αλλοδαπού. Σε περίπτωση που δεν εγκρίνεται η χορήγηση άδειας εργασίας στον αλλοδαπό, τότε αυτός είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει την Ελλάδα μέσα σε 15 μέρες, αλλιώς απειλώνεται. Εξαιρούνται από την παραπάνω διαδικασία των αλλοδαπών όσοι έχουν και την ελληνική ιθαγένεια, οι Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες, οι προερχόμενοι από άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε. καθώς επίσης και οι Έλληνες Πόντιοι της Σοβιετικής Ένωσης και οι Βορειοηπειρώτες .

- Πρόσληψη Υπηκόου άλλου κράτους-μέλους της Ε.Ε

Σε περίπτωση που προσλαμβάνεται υπήκοος άλλου κράτους –μέλους της Ε.Ε. ως μισθωτός , απαιτείται μόνο άδεια διαμονής μέσα στην οποία περιλαμβάνεται και το δικαίωμα της εργασίας. Η άδεια διαμονής χορηγείται από την Υπηρεσία Αλλοδαπών της Αστυνομίας μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου η οποία υποβάλλεται μέσα σε 3 μήνες από την είσοδο του αλλοδαπού υπηκόου άλλου κράτους - μέλους της Ενωμένης Ευρώπης (Ε.Ε.) στην Ελλάδα.

Ο εργοδότης, που πρόκειται να προσλάβει τον αλλοδαπό (υπήκοο της Ε.Ε.), υποβάλλει δήλωση - αίτηση σε 4 αντίγραφα στην Επιθεώρηση Εργασίας με συμπληρωμένα όλα τα στοιχεία του αλλοδαπού που αναφέρονται στη δήλωση. Στη δήλωση αυτή περιλαμβάνονται η επωνυμία, η διεύθυνση και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης που επιθυμεί να προσλάβει τον αλλοδαπό υπήκοο της Ε.Ε., το ονοματεπώνυμο, η υπηκοότητα, η ηλικία και η διεύθυνση κατοικίας του αλλοδαπού, το είδος της προσφερόμενης εργασίας, η διάρκεια της απασχόλησης και την ημερομηνία έναρξης της εργασίας. Η άδεια διαμονής για τους κατοίκους άλλων κρατών - μελών της Ε.Ε. έχει διάρκεια 5 τουλάχιστον έτη από την ημερομηνία έκδοσης και ισχύει για ολόκληρη τη χώρα και μετά από αίτηση στην Υπηρεσία Αλλοδαπών ανανεώνεται αυτόματα.

- Πρόσληψη Ανηλίκων

Σε περίπτωση που προσλαμβάνεται ανήλικος (μέχρι 18 ετών), απαιτείται ειδικό βιβλιάριο εργασίας, που χορηγείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και ισχύει περίπου για ένα χρόνο. Για την έκδοση του βιβλιαρίου εργασίας απαιτείται ιατρική πιστοποίηση ότι δεν διατρέχει κίνδυνο η υγεία του από την εργασία αυτή που πρόκειται να αναλάβει ο ανήλικος. Η πιστοποίηση αυτή γίνεται από το Ε.Σ.Υ. και το ΙΚΑ που λειτουργούν στην περιοχή της Επιθεώρησης Εργασίας της αρμόδιας για την έκδοση του βιβλιαρίου εργασίας.

Οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 16ο έτος της ηλικίας τους επιτρέπεται να απασχολούνται το ανώτερο μέχρι 6 ώρες την ημέρα και μέχρι 30 ώρες την εβδομάδα. Επίσης, δικαιούνται 12 τουλάχιστον ώρες ημερήσιας συνεχούς ανάπαυσης, μέσα στις οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι ώρες από 10 το βράδυ μέχρι τις 6 το πρωί. Επιπλέον, οι ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους, απαγορεύεται να απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εργασία, εκτός από τα θέατρα και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Στους ανήλικους, η ελάχιστη αμοιβή, που τους καταβάλλεται, υπολογίζεται με βάση το κατώτατο ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη της εθνικής συλλογικής σύμβασης, το οποίο αναλογεί στις ώρες εργασίας τους. Κάθε επιχείρηση που απασχολεί ανήλικους τηρεί και ένα ξεχωριστό βιβλίο αθεώρητο που ονομάζεται "Μητρώο Ανηλίκων». Στο βιβλίο αυτό, το οποίο γραμμογραφείται στη συνέχεια από το λογιστή, αναγράφονται το ονοματεπώνυμο, η χρονολογία γέννησης, η διεύθυνση κατοικίας, ο αριθμός του βιβλιαρίου εργασίας, η ημερομηνία έκδοσης ή ανανέωσής του και χρονολογία έναρξης ή λήξης της εργασιακής σχέσης.

7.2.2 Κατηγορίες Μισθωτών

Πίνακας 1.

Οι μισθωτοί ξενοδοχοϋπάλληλοι σύμφωνα με την Κλαδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας κατατάσσονται σύμφωνα με την ειδικότητά τους σε τέσσερις κατηγορίες:

<i>KATHΓΟΡΙΑ Α΄</i>
<i>Υπάλληλος Υποδοχής (ρεσεψιονίστ) - Μαιτρ, Υπομαιτρ (ή κάπταιν) - Θυρωρός Α,</i>

<i>Νυχτοθυρωρός - -- Μπουφειτζής Α - Προϊστάμενος Υπνοδωματίων και Κοινόχρηστων Χώρων - Μάγειρας Α, Τεχνίτης Ζαχαροπλάστης</i>
<i>ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β΄</i>
<i>Προϊστάμενος Πλυντηρίου και Λινοθήκης - Βοηθός Υποδοχής - Θυρωρός Β - Σερβιτόρος Τραπεζαρίας -Σαλονιού ή Ορόφων (θαλαμηπόλος) - Μπάρμαν ή Μπάεμειντ, Μάγειρος Β – Τηλεφωνητές - Ελεγκτές ή Ταμπλίστες - Μαινκουραντιέ</i>
<i>ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ΄</i>
<i>Βοηθός Σερβιτόρου - Οροφοκόμος (βαλές) - Θυρωρός Υπηρεσίας - Βοηθός Θυρωρείου ή Μπουφέ ή Εστιατορίου ή Μπαρ ή Λινοθήκης - Γκρουμ, Ντόρμαν ή Εξωτερικός Θυρωρός – Λινοθηκάριος - Μάγειρος Γ - Καμαριέρης-α - Βοηθός Τεχνίτη Ζαχαροπλάστη Ι</i>
<i>ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ΄</i>
<i>Πλύντρια, Σιδερώτρια - Καθαρίστρια Κοινοχρήστων χώρων – Μοδίστρα - Λαντζέρης, Λουτρονόμος - Προϊστάμενος και Βοηθός Ιατρείου</i>

*www.grhotels.gr

7.2.3 Ωράριο Εργασίας

Ωράριο εργασίας θεωρείται το χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο ο μισθωτός προσφέρει την εργασία του και δε συμπεριλαμβάνεται ούτε ο χρόνος μετάβασής του στην εργασία(Αρ. Πάγ. 255/77)ούτε ο χρόνος για κτύπημα της κάρτας, αλλαγή ενδυμασίας ή άλλης μορφής προετοιμασίας του μισθωτού, αλλά ούτε και τα διάφορα διαλείμματα για ανάπαυση και για γεύματα (Υπ. εργ. 656/83, Ν. 1788/88).Με το Π.Δ. 88/99 καθιερώθηκε η υποχρεωτική χορήγηση διαλείμματος, τουλάχιστον 15 λεπτά της ώρας, όταν ο χρόνος της ημερήσιας εργασίας υπερβαίνει τις 6 ώρες. Σε αυτά τα 15 λεπτά συμπεριλαμβάνεται ο χρόνος που

¹ Εφόσον δεν καλύπτονται από άλλη συλλογική σύμβαση ή διαιτητική απόφαση.

χρειάζεται για να συμμαζευτούν τα εργαλεία και να πάρουν οδηγίες οι εργαζόμενοι από τους προϊσταμένους τους (Αρ. Π. 255/77, 779/89).

Το ωράριο εργασίας διακρίνεται σε:

- ✓ νόμιμο ωράριο που ορίζεται από το άρθρο 4 του Ν. 2874/00. Αυτό είναι μέχρι 8 ώρες την ημέρα και μέχρι 43 ώρες την εβδομάδα,
- ✓ συμβατικό ωράριο που καθορίζεται από τις συλλογικές ή τις ατομικές συμβάσεις και είναι πάντοτε μικρότερο από το νόμιμο. Σήμερα το συμβατικό ωράριο είναι 40 ώρες την εβδομάδα.

Ο εργοδότης έχει το δικαίωμα να απασχολεί τους μισθωτούς του και οι μισθωτοί έχουν αντίστοιχα την υποχρέωση να παρέχουν την εργασία τους για 3 ακόμα ώρες πέραν από το συμβατικό ωράριο που είναι σήμερα 40 ώρες την εβδομάδα, γεγονός που ονομάζεται ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση (άρθρο 4 παρ. 2 Ν. 2874/00). Οι μισθωτοί, που απασχολούνται υπερωριακά, αμείβονται για τις 3 ώρες της ιδιόρρυθμης υπερωριακής απασχόλησης, καθώς και για τις νόμιμες ώρες υπερωριακής απασχόλησης μέχρι να συμπληρωθούν συνολικά 120 ώρες ετησίως, με αμοιβή ίση με το καταβαλλόμενο ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50% (άρθρο 4 Ν. 2874/00, Εγκ. 80015/22.3.01 Υπ. Εργ.). Για την υπερωριακή απασχόληση του μισθωτού πάνω από 120 ώρες ετησίως η προσαύξηση είναι 75%. Ο εργοδότης έχει δικαίωμα να καθορίζει τις ώρες, που θα απασχολούνται οι εργαζόμενοι στην επιχείρησή του και όποιος από αυτούς αρνηθεί απολύεται χωρίς αποζημίωση (Εφετ. Θεσ/νίκης 1873/89).

Για όσους απασχολούνται 5 ημέρες την εβδομάδα (πενθήμερο), η ιδιόρρυθμη υπερωριακή απασχόληση μπορεί να φτάσει μέχρι τις 3 ώρες την εβδομάδα, ενώ η εργασία πάνω από τις 43 ώρες την εβδομάδα θεωρείται υπερωρία. Η 3ωρη ιδιόρρυθμη υπερωριακή εργασία κατανέμεται και πραγματοποιείται μέσα στις 5 εργάσιμες ημέρες και ποτέ μέσα στην 6η μέρα που έχει καθιερωθεί ως αργία (Εγγρ. Υπ. Εργ. 1615/95). Σε περίπτωση που οι ώρες της "ιδιόρρυθμης υπερωρίας" είναι συγχρόνως, και ώρες νυκτερινής απασχόλησης ή απασχόλησης Κυριακής τότε προσαυξάνονται πρώτα οι αμοιβές των ωρών αυτών με το 25% της νυκτερινής απασχόλησης και με το 75% της Κυριακάτικης απασχόλησης και στο σύνολο της αμοιβής (ωρομίσθιο + 25% νυκτερινής + 75% Κυριακής) υπολογίζεται η προσαύξηση του 50% της ιδιόρρυθμης υπερωρίας (Αρ.Π.575/98τμ.Β). Η συμφωνία διευθέτησης του χρόνου εργασίας καταρτίζεται σε τρία πρωτότυπα, όπου αναγράφονται: το περιεχόμενο της

συμφωνίας, η ημερομηνία κατάρτισης και η έναρξη ισχύος. Το ένα από τα πρωτότυπα κατατίθεται στην Επιθεώρηση Εργασίας (Αποφ. 10837/01 Υπ. Εργ.).

Η πρόσληψη μισθωτών από τα ξενοδοχεία εφαρμόζονται μέσω ειδικών διατάξεων όπως αυτές καθορίζονται από το Ν.Δ. 1152/72, από το Ν. 1346/83 και από το Ν.Δ. 33470/91 (Εγγρ. Υπ. Εργ. 12044/89, 1426/81). Οι ξενοδοχοϋπάλληλοι απασχολούνται 5 ημέρες και 40 αντίστοιχες ώρες την εβδομάδα. Οι μέρες της εβδομαδιαίας ανάπαυσης για τους ξενοδοχοϋπάλληλους πρέπει να είναι συνεχόμενες. Όσοι απασχολούνται στην κατασκευή φαγητού μπορούν να απασχολούνται μέχρι 8 ώρες την ημέρα και 43 ώρες την εβδομάδα με προσαύξηση 50% στις 3 επιπλέον ώρες εργασίας, επειδή θεωρούνται ιδιόρρυθμες υπερωρίες (άρθρο 4 Ν. 2874/00).

Οι ιδιόρρυθμες υπερωρίες καθώς και οι νόμιμες υπερωρίες μέχρι 120 ώρες συνολικά σε ετήσια βάση καταβάλλονται με ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 50%, ενώ για τις υπερωρίες που είναι πάνω από τις 120 ώρες ετησίως η προσαύξηση είναι 75% (άρθρο 4 παρ. 4 Ν. 2874/00). Στις 120 ώρες περιλαμβάνονται μόνο οι νόμιμες υπερωρίες (και όχι οι ιδιόρρυθμες υπερωρίες) (Απόφ. Υπ. Εργ. 10837/01 άρθρο 4). Οι μισθωτοί εργάζονται 5 ημέρες την εβδομάδα, ενώ στο ΙΚΑ υπολογίζονται 6 ημέρες (Εγκ. ΙΚΑ 90/69), διότι το ωράριο εργασίας του Σαββάτου ή άλλης ημέρας που δεν εργάζονται, κατανέμεται στις υπόλοιπες 5 ημέρες της εβδομάδας και αυξάνεται μ' αυτόν τον τρόπο, ανάλογα, η ημερήσια εργασία των 5 ημερών.

Αν σε κάποια επιχείρηση απασχοληθεί έκτακτα το προσωπικό το Σάββατο, δηλαδή την 6η συνεχή ημέρα της εβδομάδας, μέχρι να συμπληρωθούν οι 40 ώρες εβδομαδιαία συμπεριλαμβανομένης και της απασχόλησης αυτής του Σαββάτου, θεωρείται κανονική απασχόληση χωρίς καμία προσαύξηση της αμοιβής για την απασχόληση του Σαββάτου (Υπ. Εργ. 740/79, 287/84, 1615/95, Αρ. Π. 967/98). Μέχρι να συμπληρωθούν 43 ώρες της εβδομάδας, και εφόσον η απασχόληση είναι για χρονικό διάστημα μικρότερο από το νόμιμο ημερήσιο ωράριο εργασίας, θεωρούνται ιδιόρρυθμες υπερωρίες και έχουν προσαύξηση 50%, ενώ οι πάνω από το νόμιμο ημερήσιο ωράριο εργασίας του Σαββάτου ώρες, καθώς και όσες ώρες είναι πάνω από 43 την εβδομάδα θεωρούνται υπερωρίες και παίρνουν 50% προσαύξηση. Στην υπερωριακή απασχόληση άνω των 120 ωρών εφαρμόζεται το ποσοστό προσαύξησης 75% (Υπ. Εργ. 1850/83, ΕΓΣΣΕ από 26.2.75, Εφετ. Θεσ/νίκης 3246/87, άρθρο 4 παρ. 4 Ν. 2874/00). Η τακτική απασχόληση του προσωπικού τα Σάββατα, εκτός της τήρησης των διατυπώσεων για τη νομιμότητα της υπερωριακής απασχόλησης, μπορεί να θεωρηθεί κατάργηση του πενθήμερου με επαναφορά το εξάήμερο της εβδομαδιαίας

απασχόλησης και να καταβληθεί στο προσωπικό προσαύξηση 150% λόγω παράνομων υπερωριών για τις επιπλέον ώρες που απασχολήθηκε κατά τη διάρκεια του πενθήμερου. Για την έκτακτη απασχόληση την ημέρα του Σαββάτου δε χρειάζεται να γίνει αναγγελία στην Επιθεώρηση Εργασίας. Τέλος, η εργασία σε ημέρες ανάπαυσης, παρέχει πρόσθετη αμοιβή και συγκεκριμένα αποζημίωση ίση με ένα ημερομίσθιο για κάθε ημέρα ανάπαυσης που εργάστηκαν, το οποίο καταβάλλεται προσαυξημένο κατά 75% εφόσον η απασχόληση σε ημέρα ανάπαυσης λάβει χώρα την Κυριακή ή σε ημέρα θεσμοθετημένης από την εργατική νομοθεσία αργία.

- Μερική απασχόληση ξενοδοχοϋπαλλήλων

Η σύμβαση για μερική απασχόληση (νομιμοποίηση μερικής απασχόλησης άρθρ. 38 Ν. 1892/90)θα πρέπει να καταρτίζεται εγγράφως (Εφετ. Πατρών 654/98, Εφετ. Θεσ/νίκης 290/00) και να γνωστοποιείται στην Επιθεώρηση Εργασίας μέσα σε 15 ημέρες από την ημερομηνία ισχύος της, αλλιώς θεωρείται ότι καλύπτει σχέση εργασίας με πλήρη απασχόληση (άρθρο 2 Ν. 2639/98). Όταν, όμως, πρόκειται για εργασία "εκ περιτροπής «τότε η γνωστοποίηση της απασχόλησης στην Επιθεώρηση Εργασίας γίνεται μέσα σε 8 ημέρες από την κατάρτιση της σύμβασης εργασίας (άρθρο 2 παρ. 2 Ν. 2639/98, Εγγρ. Υπ. Εργ. 2432/99). Η πρόσληψη με συμφωνία μερικής απασχόλησης επιτρέπει τους εργαζόμενους να εργάζονται επιπλέον ώρες από τις συμφωνημένες με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπερβούν το οκτάωρο ημερησίως και χωρίς καμία προσαύξηση πάνω στα ωρομίσθια αυτά (Εγγρ. Υπ. Εργ. 1326/98). Εάν όμως ένας μισθωτός δε συμφωνήσει σε μειωμένη απασχόληση και ο εργοδότης τον απολύσει, η απόλυση θεωρείται άκυρη (άρθρο 2 παρ. 6 Ν.2639/98, άρθρο 38 Ν. 1892/90).

Οι μερικώς απασχολούμενοι μισθωτοί δικαιούνται ετήσια άδεια και επίδομα άδειας με βάση τις αποδοχές τους και ασφαρίζονται κανονικά όπως και οι άλλοι μισθωτοί (άρθρο 2 Ν. 2639/98, άρθρο 38 παρ. 3 και 7 Ν. 1892/90). Επίσης, έχουν δικαίωμα προτεραιότητας για πρόσληψη σε θέση εργασίας πλήρους απασχόλησης στην ίδια επιχείρηση (άρθρο 2 Ν. 2639/98, άρθρο 38 Ν. 1892/90). Η μερική απασχόληση την Κυριακή ή άλλη μέρα αργίας καθώς και η μερική απασχόληση τη νύκτα παίρνουν τη νόμιμη προσαύξηση της Κυριακής και της νύκτας(άρθρο 2 Ν. 2639/98). Η παροχή εργασίας από τους μερικώς απασχολούμενους υπαλλήλους θα πρέπει να είναι συνεχόμενη και να παρέχεται μια φορά την ημέρα (άρθρο 2 Ν. 2639/98).

7.2.4 Μισθοδοσία

Μισθός είναι η παροχή που καταβάλλει ο εργοδότης στον εργαζόμενο ως αντάλλαγμα της εργασίας που παρέχει ο τελευταίος στον πρώτο. Ο μισθός που λαμβάνει ο εργαζόμενος ως αντάλλαγμα της παρεχόμενης εργασίας του, περιλαμβάνει ένα σύνολο χρηματικών παροχών, αλλά και επιδομάτων, όπως είναι τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα εορτών κ.α

Σύμφωνα με τους όρους της Εθνικής Κλαδικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, οι βασικοί μηνιαίοι μισθοί των ξενοδοχοϋπαλλήλων, οι οποίοι έχουν διαμορφωθεί με την από 16-2-2016 Σ.Σ.Ε (ΠΚ1/18-2-2016), αυξάνονται από την 1-1-2018 κατά ποσοστό 1,5%, ενώ οι ίδιοι αυξάνονται περαιτέρω από την 1-1-2019 κατά ποσοστό 1,5%.

Πίνακας 2.

Βασικοί μισθοί των ξενοδοχοϋπαλλήλων, όπως έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με τους όρους της Σ.Σ.Ε:

Κατηγορία Ξενοδοχειακής Επιχείρησης	Ισχύς από 1-1-2018 Ποσοστό προσαύξησης 1,5%	Ισχύς από 1-1-2019 Ποσοστό επιπλέον προσαύξησης 1,5%
Κατηγορία Α΄	851,06 ευρώ	863,83 ευρώ
Κατηγορία Β΄	833,11 ευρώ	845,61 ευρώ
Κατηγορία Γ΄	816,62 ευρώ	828,87 ευρώ
Κατηγορία Δ΄	780,40 ευρώ	792,08 ευρώ

*www.grhotels.gr

Ομοίως το ημερομίσθιο των εκτάκτως προσλαμβανομένων, όπως έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με την από 26-2-2016 Σ.Σ.Ε (ΠΚ1/18-2-2016), από την 1-1-2018 αυξάνεται κατά ποσοστό

1,5%, ενώ αυξάνονται περαιτέρω 1,5% από την 1-1-2019. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την ημερομίσθια διαμόρφωση:

Εκτάκτως Προσλαμβανόμενοι Ξενοδοχοϋπάλληλοι	Ισχύς από 1-1-2018 Ποσοστό προσαύξησης 1,5%	Ισχύς από 1-1-2019 Ποσοστό επιπλέον Προσαύξησης 1,5%
Σερβιτόρος	64,72 ευρώ	65,70 ευρώ
Βοηθός Σερβιτόρου	56,44 ευρώ	57,29 ευρώ

*www.grhotels.gr

Οι υπάλληλοι λαμβάνουν επίσης και μια συμπληρωματική αμοιβή, τη λεγόμενη εργοδοτική εισφορά, η οποία μπορεί βέβαια, να μην υπολογίζεται ως ποσοστό επί του μισθού ούτε να καταβάλλεται στον ίδιο τον εργαζόμενο, αλλά αποδίδεται σε τρίτους (ΙΚΑ, ΤΑΧΥ κλπ.) και για λογαριασμό του εργαζόμενου.

Υποχρεωτική καθίσταται η αναγνώριση του επιδόματος γάμου του ξενοδοχοϋπαλλήλου (προσαύξηση 10% στο μισθό), το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας σε καμαριέρες, μάγειρες και τεχνίτηζαχαροπλάστη (προσαύξηση 5% στο μισθό), το επίδομα εποχιακής απασχόλησης (προσαύξηση 10% στο μισθό)κ.α.,ενώ για τη σίτιση και τη διαμονή του προσωπικού καθίσταται μείωση χρημάτων. Αξίζει επίσης να σημειωθεί η ύπαρξη τεσσάρων ταμείων, δηλαδή το κλασικό ταμείο του ΙΚΑ, στο οποίο εντάσσονται το κανονικό ή απλό 106 και το βαρέο 109, το ταμείο πρόνοιας ξενοδοχοϋπαλλήλων 9501, το εφάπαξ εισφορά ξενοδοχοϋπαλλήλων 9502, καθώς και ασφάλιση για ασθένεια 4172, όπου για παροχές σε χρήμα υπάγονται στον ειδικό λογαριασμό ξενοδοχοϋπαλλήλων.

Εκτός από την παραπάνω στο προσωπικό καταβάλλονται και επιδόματα Χριστουγέννων και Πάσχα. Οι μισθωτοί, οι οποίοι δεν εργάστηκαν ολόκληρο το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την καταβολή πλήρων επιδομάτων Χριστουγέννων και Πάσχα δικαιούνται για επίδομα εορτών Χριστουγέννων ποσό ίσο με 2/25 του μηνιαίου μισθού ή δύο ημερομίσθια για κάθε δεκαεπεννιά μέρες διάρκειας της εργασιακής σχέσης, ενώ για επίδομα εορτών Πάσχα ποσό ίσο με το 1/15 του μισού μηνιαίου μισθού ή ένα ημερομίσθιο για κάθε οκτώ μέρες διάρκειας της εργασιακής σχέσης. Τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα

υπολογίζονται βάσει των καταβαλλόμενων τακτικών αποδοχών, εφόσον είναι ίσες ή ανώτερες των νόμιμων. Τακτικές αποδοχές θεωρούνται ο μισθός, το ημερομίσθιο, καθώς και κάθε άλλη παροχή που καταβάλλεται από τον εργοδότη, όπως το επίδομα αδείας, η αμοιβή για τακτική νόμιμη υπερωριακή εργασία, υπερεργασία, εργασία την Κυριακή, σε αργίες, σε νυχτερινές ώρες κ.α.².

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

8.1 Μέθοδος Ανάκτησης Δεδομένων

Η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιείται σε αυτή τη μελέτη είναι ποσοτικής φύσης και χρησιμοποιεί τη χρήση ερωτηματολογίου, που ενσωματώνει τη συμμετοχή των συμμετεχόντων. Το αυτοσχεδιαζόμενο ερωτηματολόγιο, το οποίο δόθηκε σε στελέχη ξενοδοχειακών μονάδων αποτελεί μια διαδεδομένη ποσοτική μέθοδο απόκτησης πρωτογενών δεδομένων. Αξίζει να σημειωθεί πως το ερωτηματολόγιο συνοδεύτηκε ένα δελτίο πληροφοριών, το οποία αναφέρει τους σκοπούς της έρευνας και δίνει σαφή οδηγίες στους συμμετέχοντες, και οι ερωτήσεις που επιλέχθηκαν παρουσιάστηκαν με σαφήνεια, γεγονός που, με συνδυασμός με την κλειστή φύση της έρευνας (ποιοτική έρευνα), διευκόλυνε την ανάλυση των δεδομένων.

---

²Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1082/1980, της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ)19040/1981 (Οικονομικών και Εργασίας) (ΦΕΚ Β 742), όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 2006743/538/0022/1991 (ΦΕΚ Β 170), της ΥΑ 19344/1980 (ΦΕΚ Β 1298) όπως συμπληρώθηκε από την ΥΑ 11520/1995 (ΦΕΚ Β 374) και της ΥΑ 18796/1989 (ΦΕΚ Β 21).

Το ερωτηματολόγιο συνοδεύει από δύο έγγραφα, το δελτίο πληροφοριών και τη φόρμα συγκατάθεσης.

- Δελτίο Πληροφοριών

Το δελτίο πληροφοριών επισημαίνει τις προϋποθέσεις στις οποίες βασίζεται η ικανότητά τους στη συμμετοχή της έρευνας. Αναφέρεται στη σωματική και ψυχική ευεξία του συμμετέχοντα, καθώς και σε άλλους παράγοντες που μπορεί να τον επηρεάσουν αρνητικά.

- Φόρμα συγκατάθεσης

Η φόρμα συγκατάθεσης αποτελεί μια υπογεγραμμένη φόρμα, την οποία πρέπει να συμπληρώσει ο συμμετέχων για να βεβαιωθεί ότι κατανοεί τη φύση της έρευνας, τη συλλογή δεδομένων, μέθοδο ανάλυσης και τον τρόπο που θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα. Ο συμμετέχων πρέπει να συμφωνήσει ότι κατανοεί πλήρως στο τί συμμετέχει πριν απαντήσει στο ερωτηματολόγιο. Σημειώνεται πως υπάρχει η επιλογή της ανωνυμίας.

8.1.1 Περιορισμοί

Ένα από τα μειονεκτήματα των αυτοσχεδιαζομένων ερωτηματολογίων είναι η έλλειψη αλληλεπίδρασης, που συχνά απαιτείται όταν οι συμμετέχοντες δυσκολεύονται να κατανοήσουν την ερώτηση. Αυτό αντιμετωπίστηκε με τη χρήση του δελτίου πληροφοριών των συμμετεχόντων, καθώς και με την παρουσίαση οδηγιών απάντησης. Ένα ακόμη μειονέκτημα, το οποίο δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί εξ ολοκλήρου ήταν ότι το ερωτηματολόγιο έπρεπε να είναι περιορισμένου μήκους, καθώς ένα μακρύ ερωτηματολόγιο

έχει χαμηλότερη πιθανότητα συμπλήρωσης και μπορεί να αποκρούσει τους συμμετέχοντες (Bryman, 2008).

8.1.2 Αξιολόγηση

Σύμφωνα με τον Bryman (2008) τα τρία σημαντικότερα κριτήρια αξιολόγησης της κοινωνικής έρευνας είναι η αξιοπιστία, η αναπαραγωγή και η εγκυρότητα. Η αξιοπιστία αποδεικνύεται με την επαναληψιμότητα των αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν και η αναπαραγωγή γίνεται όταν τα αποτελέσματα που επαναλήφθηκαν προηγουμένως επαναλαμβάνονται. Η εγκυρότητα αποτελεί το τελευταίο και σημαντικότερο κριτήριο. Υπάρχουν διάφορες πτυχές που εμπλέκονται κατά τον προσδιορισμό της εγκυρότητας και αυτές περιλαμβάνουν την ισχύ μέτρησης που συνδέεται συνήθως με την ποσοτική έρευνα και μετρά κατά πόσο μια έννοια μπορεί να μετρηθεί. Η εσωτερική εγκυρότητα καθορίζει εάν σε μια μελέτη και γεμπλέκεται άλλη μεταβλητή που καθορίζει εάν τα αποτελέσματα μπορούν να γενικευτούν πέρα από το συγκεκριμένο ερευνητικό πλαίσιο (Tavakol&Dennick, 2011).

8.2 Ηθική Προσέγγιση

Η διεξαγωγή της έρευνας με ήθος στις κοινωνικές επιστήμες είναι υψίστης σημασίας για την ακεραιότητα της έρευνας και των σχετικών επιστημονικών κλάδων (Bryman, 2008). Η ερμηνευτική φύση των ηθικών στάσεων μπορεί να προκαλέσει διαφοροποίηση μεταξύ του τί είναι και δεν είναι αποδεκτά ηθικό. Για το λόγο αυτό αξίζει η παρουσίαση των τεσσάρων βασικών τομών ηθικών αρχών όπως ορίζονται από τους Diener&Crandall (1980):

- Εάν επηρεάζει αρνητικά στους συμμετέχοντες
- Εάν υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης συγκατάθεσης
- Εάν υπάρχει παραβίαση της ιδιωτικής ζωής
- Εάν εμπλέκεται εξαπάτηση

Όλες οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ακολουθούν τα εξής:

- Σεβασμό στα άτομα: στην αυτονομία, στη λήψη αποφάσεων και στην αξιοπρέπεια κάθε ατόμου
- Ευεργεσία: οι κίνδυνοι θα ελαχιστοποιηθούν, ενώ τα οφέλη για τους συμμετέχοντες στην έρευνα θα μεγιστοποιηθούν
- Δικαιοσύνη: οι επιλεγμένοι συμμετέχοντες θα επωφεληθούν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε

8.3 Ανάλυση Δειγματολογικής Έρευνας

Χρησιμοποιείτε κάποιο Πληροφοριακό Σύστημα;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	40%	20
ΟΧΙ	60%	30
ΣΥΝΟΛΟ		50

Κατηγορίες Ξενοδοχείων που χρησιμοποιούν Πληροφοριακό Σύστημα

Κατηγορίες Ξενοδοχείων	Ποσοστό
------------------------	---------

Λογιστική αντιμετώπιση ξενοδοχειακής μονάδας

1*	0%0	
2**	0%0	
3***	44%8	
4****	100%	9
5*****	100%	3

Κατηγορίες 3στερων Ξενοδοχείων που χρησιμοποιούν Πληροφοριακό Σύστημα

Τοποθεσία Ξενοδοχείων	Ποσοστό	
Νησιά	67%5	
Ηπειρωτική Ελλάδα	33%3	

Είστε υπέρ της Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	64%32	
ΟΧΙ	36%	18
ΣΥΝΟΛΟ		50

Κατηγορίες Ξενοδοχείων που είναι υπέρ της Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης

Κατηγορίες Ξενοδοχείων	Ποσοστό	
1*	0%0	
2**	25% 3	
3***	88%17	
4****	100%	9
5*****	100%	3

Αριθμός Απασχολούμενων Υπαλλήλων ανά Κατηγορία Ξενοδοχείου

Αριθμός Απασχολούμενων Υπαλλήλων	1*	2**	3***	4****	5*****					
0-5	100%	8	100%	12	60%	11	0%	0	0%	0
6-10	0%	0	0%	0	40%	7	78%	7	0%	0
11-24	0%	0	0%	0	0%	0	22%	2	100%	3
25-50	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0
>51	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0

Θεωρείτε ορθή την ύπαρξη διαφορετικού συντελεστή Φ.Π.Α. στα νησιά;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΝΗΣΙΑ	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ			
ΝΑΙ	33%	12	33%	12	0%	0
ΟΧΙ	67%	38	0%	0	67%	0
ΣΥΝΟΛΟ	50					

Θεωρείτε ορθή την καταβολή του ειδικού τέλους φόρου διαμονής;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	0%	0
ΟΧΙ	100%	50
ΣΥΝΟΛΟ		50

Θεωρείτε αποτελεσματική την καταβολή του ειδικού δημοτικού τέλους (0,5%);

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ	
ΝΑΙ	2%	1
ΟΧΙ	98%	49
ΣΥΝΟΛΟ		50

Πόσο χρήσιμη θεωρείτε την επιβολή του ειδικού φόρου υπέρ κατασκήνωσης (για τους εποχιακά εργαζόμενους το μήνα Αύγουστο);

ΚΛΙΜΑΚΑ	1	2	3	4	5					
1-5										
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	76%	38	22%	11	2%	1	0%	0	0%	0

Απασχολείτε προσωπικό σε 5νθήμερη βάση;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	74%	37
ΟΧΙ	26%	13
ΣΥΝΟΛΟ		50

Απασχόληση προσωπικού επιχειρήσεων με 12μηνη λειτουργία

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
5νθήμερη βάση	62.5%	5
Άλλο	37.5%	3
ΣΥΝΟΛΟ		8

Απασχόληση προσωπικού επιχειρήσεων με 12μηνη λειτουργία (εκτός 5νθήμερης βάσης)

5νθήμερη πλήρους απασχόληση	33%	1
Καθεστώς μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης	67%	2
ΣΥΝΟΛΟ		3

Αριθμός εργαζομένων ανά κατηγορία 5στερων ξενοδοχείων

A´	12%	7
B´	20%	12
Γ´	60%	36
Δ´	8%	5
ΣΥΝΟΛΟ		60

Αριθμός εργαζομένων ανά κατηγορία 4στερων ξενοδοχείων

A´	6%	7
B´	28%	30
Γ´	63%	68
Δ´	3%	3
ΣΥΝΟΛΟ		108

Αριθμός εργαζομένων ανά κατηγορία 3 αστερων ξενοδοχείων

A´	11%	7
B´	30%	19
Γ´	56%	36
Δ´	3%	2
ΣΥΝΟΛΟ		64

Αριθμός εργαζομένων ανά κατηγορία 1 και 2 αστερών ξενοδοχείων

Α΄	0%	0
Β΄	0%	0
Γ΄	100%	24
Δ΄	0%	0
ΣΥΝΟΛΟ		24

Είστε υπέρ της επαναφοράς της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας στα ξενοδοχειακά καταλύματα;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	88%	44
ΟΧΙ	12%	6
ΣΥΝΟΛΟ		50

Πιστεύετε ότι η υποχρεωτική εφαρμογή της Σ.Σ.Ε. των ξενοδοχοϋπαλλήλων βοηθάει την οικονομική βιωσιμότητα της επιχείρησης;

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
ΝΑΙ	0%	0
ΟΧΙ	100%	50
ΣΥΝΟΛΟ		50

8.4 Ερμηνεία των Ευρημάτων

Τα ερωτηματολόγια απαντήθηκαν από στελέχη πενήντα ξενοδοχειακών μονάδων διαφόρων κατηγοριών με βάσει τα αστέρια. Πιο συγκεκριμένα, από τα πενήντα ξενοδοχειακά καταλύματα, οκτώ είχαν ένα αστέρι, δώδεκα είχαν δύο αστέρια, δεκαοκτώ είχαν τρία αστέρια, εννέα ήταν τετράστερα και 3 πεντάστερα. Η επιλογή τους έγινε μεθοδικά δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη κυρίως των μικρομεσαίων ξενοδοχειακών μονάδων. Αξίζει να σημειωθεί ο επιπλέον διαχωρισμός των καταλυμάτων βάσει την τοποθεσία τους σε καταλύματα που βρίσκονται στην Ηπειρωτική Ελλάδα και σε αυτά των νησιών. Για την καλύτερη κατανόηση των διαφορών τους μελετήθηκαν δώδεκα νησιωτικά καταλύματα και τριάντα οκτώ της Ηπειρωτικής Ελλάδας.

Σχετικά με τα πληροφοριακά συστήματα οι είκοσι από τους πενήντα ερωτηθέντες απάντησαν πως χρησιμοποιούν πληροφοριακά συστήματα για τη λειτουργία της επιχείρησής τους, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό 60% δεν χρησιμοποιεί. Οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες τεσσάρων και πέντε αστέρων γνωρίζουν τη λειτουργία τους και τα χρησιμοποιούν, ενώ μόνο το 44% των καταλυμάτων κατηγορίας τριών αστέρων χρησιμοποιεί πληροφοριακά συστήματα και από αυτά το μεγαλύτερο ποσοστό (33%) βρίσκεται στην Ηπειρωτική Ελλάδα.

Οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες δεν είναι απόλυτα ικανοποιημένες από τη χρήση των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων αν και τα θεωρούν σημαντικό εργαλείο της καθημερινής οργάνωσης της επιχείρησης. Το πρόβλημα έγκειται στους περιορισμούς των συστημάτων, καθώς δεν παρέχουν μια γενική εικόνα της επιχείρησης και δεν βοηθάει τους επιχειρηματίες στη λήψη των αποφάσεων.

Το 66% των ερωτηθέντων είναι υπέρ της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, ενώ μόνο τρεις στις δώδεκα ξενοδοχειακές επιχειρήσεις δύο αστέρων θεωρούν την ηλεκτρονική τιμολόγηση σημαντική. Τα μικρά ξενοδοχειακά καταλύματα ενός και δύο αστέρων ούτε χρησιμοποιούν ούτε γνωρίζουν τη χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης σε ποσοστό 0 και 75% αντίστοιχα. Αξίζει να σημειωθεί πως τροχοπέδι αποτελεί η ανυπαρξία ενημέρωσης και γνώσης ηλεκτρονικών υπολογιστών σε κυρίως ξενοδοχεία με απασχολούμενο αριθμό προσωπικού μικρότερο ή ίσο των πέντε ατόμων.

Αναφορικά με την ύπαρξη διαφορετικού συντελεστή Φ.Π.Α. στα νησιά, το αποτέλεσμα της έρευνας ήταν το αναμενόμενο και αποδεικνύει πως η τοποθεσία της επιχείρησης παίζει σημαντικό ρόλο στις απόψεις των επιχειρηματιών. Όλες οι μέτοχοι ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που βρίσκονται στα νησιά θεώρησαν σωστή της ύπαρξη διαφορετικού Φ.Π.Α. των νησιών από την υπόλοιπη Ηπειρωτική Ελλάδα, ενώ όσοι βρίσκονται στην Ηπειρωτική Ελλάδα πιστεύουν το ακριβώς αντίθετο.

Σχεδόν όλοι συμφωνούν στο ότι το κράτος θα έπρεπε να είχε μεριμνήσει είτε σε απαλλαγή των φόρων είτε στη μείωση αυτών με σκοπό την αύξηση της λειτουργικότητας της επιχείρησης και τη δημιουργία υγιή ανταγωνισμού. Αξίζει να επισημανθεί ότι στον ιδιωτικό τομέα η μείωση του φορολογικού συντελεστή αποτελεί κίνητρο αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής.

Το 62% των επιχειρήσεων απασχολεί το προσωπικό σε πενθήμερη βάση, ενώ από το υπόλοιπο 38% άλλοι απασχολούν το προσωπικό σε πενθήμερη πλήρους απασχόληση και άλλοι σε καθεστώς μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης. Αξίζει να σημειωθεί πως στην εποχιακή λειτουργία το προσωπικό των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων απασχολείται σε πενθήμερη βάση σε ποσοστό 100%.

Αναφορικά με τη θέσπιση της Σ.Σ.Ε. των ξενοδοχοϋπαλλήλων το πλήθος των επαγγελματιών στηρίζει το γεγονός ύπαρξης μιας συλλογικής σύμβασης, αλλά αποδοκιμάζει το γεγονός της υποχρεωτικής χρήσης της, καθώς η επιχείρηση επιβαρύνεται με μεγάλα χρηματικά ποσά, τα οποία πολλές φορές καθιστούν δύσκολη τη βιωσιμότητά της, ενώ το ίδιο το κράτος θα μπορούσε όπως και τα προηγούμενα χρόνια να αφήνει στην ευχέρεια της επιχείρησης την επιλογή ανάμεσα στην Σ.Σ.Ε. των ξενοδοχοϋπαλλήλων και την Ε.Σ.Σ.Ε., μια επιλογή η οποία θα μείωνε ραγδαία τα εργατικά κόστη της επιχείρησης και θα την έδινε την επιλογή νέας δημιουργίας σχεδίων ανάπτυξης προκειμένου να αυξήσει τον ανταγωνισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ -ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

9.1 Συμπεράσματα

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία αποτελεί έναν από τους δυναμικότερους κλάδους της οικονομίας και ωθεί ολοένα και περισσότερους ερευνητές στη μελέτη για την κατανόησή του. Η συνεχής ανάπτυξη και εξέλιξη της ξενοδοχειακής λογιστικής την καθιστά αντικείμενο αδιάκοπης έρευνας με σκοπό την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται και τη βελτίωση των ήδη υπάρχουσών μεθόδων λογιστικής διαχείρισης. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως, οι έρευνες δεν αντιπροσωπεύουν το σύνολο του πληθυσμού, γι' αυτό τα αποτελέσματά τους δεν πρέπει να υιοθετούνται και να εδραιώνονται.

Η ξενοδοχειακή λογιστική προσπαθεί μέσα από τις θεμελιώδεις αρχές και μεθόδους της να προσεγγίσει τον ξενοδοχειακό τομέα. Η παραπάνω μελέτη έδειξε πως η προσέγγιση αυτή δε μπορεί να θεωρηθεί απλή. Τα πληροφοριακά συστήματα βοηθούν σημαντικά τις καθημερινές λογιστικές εργασίες των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, αλλά θεωρούνται ελλείπει και δε βοηθούν τα στελέχη στη λήψη ορθών αποφάσεων. Το λογιστικό σύστημα MainCourante είναι διαδομένο στη χώρα μας, ενώ η χρήση του αμερικάνικου λογιστικού σχεδίου Usali, που αποτελεί την πιο σύγχρονη μέθοδο λογιστική απεικόνισης ξενοδοχειακών λογαριασμών και χρησιμοποιείται στα λογιστήρια των ξενοδοχειακών μονάδων παγκοσμίως, ελάχιστη.

Οι ξενοδοχειακές μονάδες έχουν να αντιμετωπίσουν πληθώρα εργασιών καθημερινά, όπως είναι η έκδοση παραστατικών (αποδείξεων και τιμολογίων), η αναφορά της ταμειακής κατάστασης, η συμπλήρωση του βιβλίου πόρτας, το ημερολόγιο πωλήσεων και το ισοζύγιο, που απαιτούν ανθρώπους με γνώσεις ξενοδοχειακής λογιστικής και εκπαιδευμένο προσωπικό. Τα προβλήματα της ξενοδοχειακής λογιστικής αφορούν ωστόσο κυρίως την φύση των συναλλαγών και των δοσοληψιών με τους τρίτους, τη λειτουργία διαφόρων

στοιχείων, τις δυσχέρειες υπολογισμών και αποτίμησης, καθώς και την συγκέντρωση στατιστικών συμπερασμάτων. Συχνά εμφανίζονται ειδικά προβλήματα που χρειάζεται να επιληφθούν, όπως η ταχύτατη και συνεχής καταχώρηση των οικονομικών πράξεων και ενημερότητα των πελατειακών λογαριασμών, εύρεση της καταλληλότερης μεθόδου που θα τεθεί σε εφαρμογή ώστε να οδηγήσει στην επίλυση των σύνθετων κοστολογικών προβλημάτων, ο προσδιορισμός των επί μέρους αποτελεσμάτων μέσω της εύρεσης κατάλληλου τρόπου διαχωρισμού των εσόδων και εξόδων, και η οργάνωση των λογιστικών εντύπων για τη ταχύτατη και αποτελεσματική συστηματική διενέργεια διαρκών εσωτερικών ελέγχων.

Αναφορικά με τη φορολογία, οι ξενοδοχειακές μονάδες επιβαρύνονται υπέρμετρα τόσο από φόρους όσο και από τέλη. Η συνεχής μεταβολή της επιβαλλόμενης φορολογίας έχει αποτέλεσμα τη δυσκολία της καλής λειτουργίας των επιχειρήσεων, επηρεάζοντας την ανταγωνιστικότητα, αλλά και τη βιωσιμότητά τους. Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις καλούνται να καταβάλλουν μεγάλο μέρος των εσόδων τους στο κράτος με συνέπεια η ανταμοιβές των επιχειρηματιών και των εργαζομένων τους να μην είναι οι κατάλληλες.

Η ελληνική κυβέρνηση αναγνωρίζοντας την εξέλιξη του ξενοδοχειακού τομέα δημιούργησε ένα συγκροτημένο σύστημα, που έχει στόχο τη σωστή λειτουργία των ξενοδοχείων, κατηγοριοποιώντας τις ξενοδοχειακές μονάδες βοηθώντας τους τουρίστες στην επιλογή του καταλύματος στο οποίο θα πραγματοποιήσουν τις διακοπές τους, αλλά και τους επενδυτές, οι οποίοι μέσω των θεσμοθετημένων κριτηρίων κατανοούν τις επενδυτικές ευκαιρίες που τους ταιριάζουν. Επιπλέον, η ύπαρξη των Σ.Σ.Ε. δημιουργεί στους μισθωτούς και εργοδότες δικαιώματα και υποχρεώσεις, που υπάρχουν από τη βούλησή τους ή από το νόμο. Οι Σ.Σ.Ε. προστατεύουν τον μισθωτό, ενώ ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να του προσφέρει εκτός από την αμοιβή επιδόματα, ίση μεταχείριση και να τον ασφαλίζει.

9.2 Περιορισμοί

Κατά την εκπόνηση της εργασίας εμφανίστηκαν περιορισμοί λόγω της μικρής συγκριτικά με το μέγεθος της ξενοδοχειακής λογιστικής βιβλιογραφίας, η οποία επικεντρώνεται κυρίως στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις άλλων χωρών. Ελάχιστοι ερευνητές έχουν μελετήσει τη ξενοδοχειακή λογιστική των επιχειρήσεων στη χώρα μας. Ακόμη, η φύση της ποσοτικής έρευνας μέσω των δομημένων ερωτηματολογίων, αν και έγινε μεθοδικά, δε μπορεί αντιπροσωπεύσει το σύνολο των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στη χώρα μας. Εν κατακλείδι, επιτυγχάθηκε μια ολοκληρωμένη, αλλά γενική εικόνα του τρόπου οργάνωσης και εκτέλεσης των λογιστικών εργασιών και υποχρεώσεων των ξενοδοχειακών μονάδων. Για τη λεπτομερή μελέτη του τρόπου χειρισμού συγκεκριμένων λογιστικών διαδικασιών προτείνεται η διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας, η οποία θα στηρίζεται στη συλλογή ποσοτικών δεδομένων της πρόσβασης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

9.3 Προτάσεις Για Μελλοντική Έρευνα

Με αφορμή την εργασία αυτή, μπορεί να μελετηθεί η εφαρμογή της μεθόδου Usali στα ελληνικά ξενοδοχεία και να διενεργηθεί συγκριτική μελέτη με την μέθοδο της MainCourante. Σχετικά με τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα προτείνεται να ερευνηθεί η ύπαρξη περισσότερων μεταβλητών που συσχετίζονται με τη χρήση τους. Επίσης, προτείνεται η μελέτη της περίπτωσης της μείωσης του φορολογικού συντελεστή σε καιρούς κρίσης και πανδημίας, καθώς και η σταθεροποίησή του σε χαμηλά επίπεδα δίνοντας έτσι μία πνοή στον επιχειρηματικό κλάδο για περαιτέρω ανάπτυξη. Συμπερασματικά, για την εδραίωση των απόψεων και συμπερασμάτων κρίνεται απαραίτητη η εκτενή μελέτη του κλάδου σε πολλές γεωγραφικές τοποθεσίες ανά τον κόσμο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Ασβεστά, Σ.Πετροπούλου, Γ. (2009), Κλαδική Λογιστική, Κοζάνη.

Βαρβαρέσος, Σ.(2000), Τουρισμός, έννοιες, μεγέθη, δομές, Προπομπός, Αθήνα.

Γκίνογλου, Δ. Ταχυνάκης, Π. Μωυσή, Σ. (2005), Γενική Χρηματοοικονομική Λογιστική, Rosili, Αθήνα

Γρηγοράνος, Θ. (2000), Ανάλυση και Ερμηνεία του Ε.ΓΛΣ, Σακούλα, Αθήνα

Δημήτριος, Ι. Καραγιάννης (2004), Λογιστικά -Κοστολόγηση -Φορολογικά -Γεν. Λογ. Σχέδιο -Κ.Β.Σ., Αρίων, Θεσσαλονίκη

Ηγουμενάκης, Ν.(2007), Τουριστική Οικονομία, Interbooks, Αθήνα

Καπίκη -Πιβεροπούλου, Τ. (2004), Τήρηση Λογαριασμών Πελατών: main -courante ξενοδοχείων, Κριτική, Αθήνα

Καραγιώργος, Θ.(2014), Χρηματοοικονομική Λογιστική, Θεσσαλονίκη

Καραχοντζίτης, Δ. Σαρλής, Κ.(1989), Ξενοδοχειακή Λογιστική, Interbooks, Αθήνα

Λαγός, Δ. (2005), Τουριστική Οικονομική, Κριτική, Αθήνα

Λαλούμης, Δ. (2002), Διοίκηση Ξενοδοχείων, Σταμούλης, Αθήνα

Λεκαράκου, Κ. Νιζάμη, Κ. (2011), Ξενοδοχειακή Λογιστική, Αθήνα

Μπατσινίλας, Ε. Πατατούκας, Κ. (2012), Σύγχρονη Λογιστική, Σταμούλης, Αθήνα

Νεγκάκης, Χ. (2005), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς Θεωρία και Εφαρμογές, Θεσσαλονίκη

Νεγκάκης, Χ. Ταχυνάκης, Π. (2013), Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου: σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, εκδ. Διπλογραφία, Αθήνα

Νικολάου, Α. (1999), Λογιστικά Πληροφοριακά Συστήματα., Τόμος Α΄, Μπένος, Αθήνα

Σακέλλης, Ε. (2003), Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, Σακέλλη, Αθήνα

Σωτηριάδης, Μ. (2005), Οικονομικό Μάνατζμεντ Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων, Προπομπός, Αθήνα

Φορτσάκης, Π. Πανταζόπουλος, Π. (2018), Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας, Σάκκουλας, Αθήνα

Χέβας, Δ. Παπαδάκη, Α. (2004), Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

Ξενόγλωσση

Adams, D. and Kwansa, F. (1992), Corporate performance appraisal in the international hospitality industry, International Hospitality Management, Pitman London

Bryman, A. (2016), Social Research Methods, 5th Edition, London: Oxford University Press.

Bryman, A. Bell, E. A. & Teevan, J. J. (2009), Social research methods, Don Mills, Ont: Oxford University Press

Coltman, M. (1998), Hospitality Management Accounting, J Wiley, New York

Gooroochurn, N. and Sinclair, T. (2005), "Economics of tourist taxation. Evidence from Mauritius", Annals of Tourism Research, 32 (2), pp. 478-498

Gray, W. (1996), "Hospitality Accounting", Prentice Hall International (UK) Limited, London

Harris, P. and Brown, B. (1998), "Research and Development in hospitality accounting and financial management", Hospitality Management, Vol. 17, pp. 161-181

Lamminmaki, D. (2008), "Accounting and the management of outsourcing: An empirical study in the hotel industry", Management Accounting Research, p163-p181

Makrigiannakis, G. and Soteriades, M. (2007), "Management Accounting in the Hotel Business: The Case of the Greek Hotel Industry", International Journal of Hospitality & Tourism Administration, Vol. 8 Issue 4, pp. 47-76

Mia, L. and Patiar, A. (2001), "The use of management accounting systems in hotels: an exploratory study", International Journal of Hospitality Management, Vol.20, Issue 2, pp. 111-128

Pavlatos, O. (2015), "An empirical investigation of strategic management accounting in hotels", International Journal of Contemporary Hospitality Management, Vol. 27, Issue 5, pp. 756-767.

Pavlatos, O. and Paggios, I. (2007), "Cost accounting in Greek hotel enterprises: an empirical approach", TOURISMOS: An International Multidisciplinary Journal of Tourism, Vol.2, No.2, pp.39-59

Phillips, P. A. (1996), "Strategic planning and business performance in the quoted UK hotel sector: Results of an exploratory study", International Journal of Hospitality Management, 15(4), pp. 347-362.

Potter, G. and Schmidgall, R. (1999), "Hospitality Management Accounting: Current Problems and Future Opportunities", Hospitality Management, 18(5), pp.387-400

Weygandt, J.,Keiso, D., Kimmel, P. and DeFranco, A. (2008), Hospitality Financial Accounting, John Wiley and Sons, New Jersey

Ηλεκτρονική

<http://www.capital.gr>

<http://www.e-forologia.gr>

<http://www.et.gr>

<http://www.grhotels.gr>

<http://taxheaven.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Κατηγορία Ξενοδοχείων				
1*	2*	3*	4*	5*
2. Αριθμός Δωματίων:				
Έως 50		Πάνω από 50		
3. Αριθμός απασχολούμενου προσωπικού				
0-5	6-10	11-24	25-50	51-άνω
4. Γεωγραφική τοποθεσία				
Νησιά		Ηπειρωτική Ελλάδα		
5. Λειτουργία				
Εποχιακή		12μηνη		
6. Χρησιμοποιείτε κάποιο πληροφοριακό σύστημα;				
ΝΑΙ		ΟΧΙ		
7. Εάν ΝΑΙ πόσο ικανοποιημένοι είστε (από το 1 έως το 5)				
1	2	3	4	5
8. Είστε υπέρ της Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης				
ΝΑΙ		ΟΧΙ		
9. Θεωρείτε ορθή την ύπαρξη διαφορετικού συντελεστή Φ.Π.Α. στα νησιά				
ΝΑΙ		ΟΧΙ		

10. Θεωρείτε ορθή την καταβολή του ειδικού τέλους φόρου διαμονής

ΝΑΙ

ΟΧΙ

11. Θεωρείτε αποτελεσματική την καταβολή του ειδικού δημοτικού τέλους (0.5%)

ΝΑΙ

ΟΧΙ

12. Πόσο χρήσιμη θεωρείτε την επιβολή του ειδικού φόρου υπέρ κατασκήνωσης (για τους εποχιακά εργαζόμενους τον μήνα Αύγουστο)

1

2

3

4

5

13. Απασχολείτε προσωπικό σε 5νθήμερη βάση

ΝΑΙ

ΟΧΙ

14. Εάν ΝΑΙ, πόσους

1-4

5-10

11-20

21- άνω

15. Αναφέρετε τον αριθμό των εργαζομένων ανά κατηγορία

A:

B:

Γ:

Δ:

16. Είστε υπέρ της επαναφοράς της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας στα ξενοδοχειακά καταλύματα

ΝΑΙ

ΟΧΙ

17. Πιστεύεται ότι η υποχρεωτική εφαρμογή της Σ.Σ.Ε. των ξενοδοχοϋπαλλήλων βοηθάει την οικονομική βιωσιμότητα της επιχείρησης

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Λογιστική Αντιμετώπιση Ξενοδοχειακής Μονάδας

Αβραμίδης Σταμάτης

Μεταπτυχιακές Σπουδές στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

Συμφωνία Συγκατάθεσης

- Επιβεβαιώνω ότι έχω διαβάσει και κατανοήσει το ενημερωτικό δελτίο συμμετεχόντων.
- Κατανοώ ότι η συμμετοχή μου είναι εθελοντική και ότι ανά πάσα στιγμή είμαι ελεύθερος να αποχωρήσω χωρίς να δώσω κανένα λόγο.
- Δίνω στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑΜΑΚ) το δικαίωμα να διαθέσει την ανάλυση των αποτελεσμάτων σε όλες τις πλατφόρμες και σε όλα τα μέσα σε διαρκή βάση σε όλο τον κόσμο για εκπαιδευτικούς, ερευνητικούς, εμπορικούς και διαφημιστικούς σκοπούς.
- Συμφωνώ να συμμετάσχω στην μελέτη και παραχωρώ στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑΜΑΚ) όλα τα πνευματικά δικαιώματα της δικής μου συμβολής για οποιαδήποτε χρήση.
- Συμφωνώ ότι τα δεδομένα μου μπορούν να διαχειρίζονται, να αποθηκεύονται και να αρχειοθετούνται στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (ΠΑΜΑΚ).
- Καταλαβαίνω ότι οι απαντήσεις μου θα παραμείνουν αυστηρά εμπιστευτικές, ότι όλα τα προσωπικά και ευαίσθητα δεδομένα μου θα είναι ανώνυμα σε οποιοδήποτε αναφορές ή δημοσίευση και το όνομά μου δε θα αναγνωριστεί σε καμία αναφορά ή δημοσίευση.
- Κατανοώ ότι η έρευνα θα αναλυθεί και παρουσιαστεί στη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία του Αβραμίδα Σταμάτη.
- Δίνω άδεια σε άλλους ερευνητές να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα μου στο μέλλον.
- Γνωρίζω ότι δεν υπάρχουν ρυθμίσεις αποζημίωσης.

Ονοματεπώνυμο, υπογραφή και ημερομηνία:

Ονοματεπώνυμο..... Ημερομηνία..... Υπογραφή.....

Τηλ. Επικοινωνίας/Email.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΕΛΤΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Λογιστική Αντιμετώπιση Ξενοδοχειακής Μονάδας

Το ενημερωτικό αυτό δελτίο περιγράφει την έρευνά μου, που διεξάγεται για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική.

Σας προσκαλώ να συμμετάσχετε στην έρευνά μου που έχει σκοπό την εξέταση του τρόπου οργάνωσης και αντιμετώπισης των λογιστικών εργασιών και υποχρεώσεων στις Ξενοδοχειακές Μονάδες.

Αφιερώστε λίγο χρόνο για να διαβάσετε αυτό το φύλλο πληροφοριών και εάν υπάρχουν περαιτέρω ερωτήσεις ή πτυχές που δεν καταλαβαίνετε μή διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μου.

Ποιός είναι ο σκοπός της μελέτης;

Στόχος της μελέτης είναι να εξετάσει λογιστικές εργασίες και προβλήματα στον ξενοδοχειακό κλάδο

Γιατί έχω επιλεγεί να συμμετάσχω στην έρευνα;

Σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής ανήκει στην κατηγορία ενός πολύτιμου συμμετέχοντα

Πρέπει υποχρεωτικά να απαντήσω στις ερωτήσεις;

Όχι, μπορείς να απαντήσεις σε όσες ερωτήσεις θέλεις ή και να μην απαντήσεις καθόλου

Τί περιλαμβάνει;

Περιλαμβάνει κλειστού τύπου ερωτήσεις (ΝΑΙ/ΟΧΙ)

Τί θα κερδίσω;

Δεν υπάρχει χρηματικό ποσό. Γνωρίζεις ότι βοήθησες στη μελέτη ζητημάτων που απασχολούν τον κλάδο με τον οποίο ασχολείσαι

Μπορώ να παραμείνω ανώνυμος;

Φυσικά, η καταγραφή των προσωπικών σου δεδομένων δεν είναι υποχρεωτική

Τί θα συμβεί στα αποτελέσματα της έρευνας;

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αναλυθούν και θα παρουσιαστούν στη διπλωματική μου εργασία